

II. Zij moeten tot dat zeggen, zult gij denken, al heel veel gronden hebben. Zet u hier een weinig, dit moeten we u zeggen. De **eene zegger** zegt het lossers als de andere, de **eene** zegt het omzichtiger als de andere. Sommigen zeggen het **zoo** omzichtig, dat ge bijna verbaasd moet staan, en de andere, als hij het zegt, die doet het niet omzichtig.

Die het los en onbedachtzaam doet, die doet het op deze wijze:

1. Hij zegt dat **zoo** maar heen, ik ben in de genade, en hij heeft er niet eens aan gedacht aan natuur- of genadestaat, dat rolt hem **zoo** maar los over de lippen, Openb. 111: 17, Ik ben rijk ende verrijkt geworden, en hebbe **geenes** dings gebrek ; en dat gaat **zoo** los.

2. Weet ge hoe het komt dat hij het **zoo** los zegt? 't Is door onkunde; hij weet van allebei de staten evenveel, het zou hem **zoo** schamel ter hand staan, moest hij er eens van spreken; de natuur- en genadestaat is voor zijn oogen verborgen; zij weten niet dat ze **zoo** ellendig zijn, Openb. 111: 17.

3. Die het **zoo** los zegt, die zegt het door ijdele inbeelding; hij denkt het **zoo**, hij stelt dat vast, en blijft er bij, en vraagt ge hem naar de reden, hij weet er geen. Joh. IX:40 zeiden ze, zijn wij ook blind? Ze hebben al veel minder grond om te denken dat ze genade hebben als de koning Agag, die dacht dat de bitterheid van den dood geweken was, en **zoo** ging hij blijde den Profeet tegemoet, 1 Sam. XV: 32. En al minder grond als Haman had, die dacht, tot wiens **eere** zou de Koning een welbehagen hebben om hem **eere** te doen, meer dan tot mij? Esth. VI : 6.

4. Hun vierde grond is een geest des diepen **slaaps**; zij zijn hard-slapende, of daar wat gepredikt wordt van de helle of van den hemel, zij blijven al slapen, zij **hooren** het niet, men moet tot hen zeggen als tot **Jona**, wat is u gij hard-slapende? Jona 1: 6. Hun harte is vet en glad, Jer. V: 28.

5. Ze kennen geen kommer over den genadestaat, integendeel het welt schier hun leven in hun hart niet eens op, ze stellen 't **zoo** maar vast, zij zijn een vijand van kommer; wilt ge er hen eens over tot kommer brengen, dan haten ze **u**.

6. Het spruit uit gebrek van onderzoek; ze **keeren** hun leven niet eens naar binnen. **Klaagl. III: 40**, daar wilden ze het wel doen en zeiden, laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken ; maar zij willen het niet doen; en moeten ze het eens doen, dan schrikken zij, en dan gaan ze een genadestaat smeden naar hun eigen hersens, maar niet naar het Woord.

7. Ach, ze zien op de gebreken der vromen, en zeggen: zij zijn al als de rest, en is deze of **geene** onder hen van humeur dikwijls

beter als een vrome, zoo zegt hij dan, ze zijn als de rest.

8. Eindelijk zij malen hun leven niet op de verkiezing en verwerping, noch nooit denken zij op den particulieren 'dood van Christus, en dat er particuliere genade is. Wat zou ik, zeggen ze, op de verkiezing en verwerping leggen malen; die verborgene dingen zijn voor den Heere, men moet daar niet van beginnen, ik heb daar wat tegen: en zoo zoeken ze te ontgaan de vermaning van den Apostel Petrus: Benaarstigt u om uwe roeping en verkiezing vast te maken, 2 Petri 1: 10.

Dan zijn er, die het zeer bedachtzaam zeggen, en die maken een geheel genadestaat en bekeering op, en gij moet er al wel op letten en toekijken om die te ontdekken. Ik ben in de genade, zeggen zij, en wilt ge mijn reden weten, ik zal ze u vertellen. Wat is de reden?

1. Daar is niemand in of hij moet kennis hebben, hij moet geen dommerik zijn. Men moet den Heere kennen, Jer. IX: 24. Ook moet er kennis van Christus zijn, Jes. LIII: 11, Ende dit is het eeuwige leven, dat ze U kennen, den eenigen waarachtigen God, ende Jezus Christus, dien Gij gezonden hebt, Joh. XVII: 3. Ik ben geen dom mensch, zeggen ze; ik ben een vijand van onwetendheid en een vriend van kennis; ik sta naar onderzoek; ik ben er niet in te verzadigen; ik weet van verschillen en leerstukken en van de huishouding Gods te spreken; ik zou over sommige teksten uit het Woord kunnen spreken; ik zou in een gezelschap mijne knieën durven buigen, en een gebed doen; gij zoudt het kunnen zien dat ik niet ontbloot van kennis ben. Zegt ge, waaraan zou men kunnen zien dat dat niet wei is? Op elk stukje zullen we dat meteen er bij zeggen. Die groote kenners, weet ge waaraan ze te ontdekken zijn? Daaraan: *a.* Dan raakt hun hoofd dikwijls te hellen naar dwalingen. *b.* Nog eens, zij zijn niet minder als nederig, zij zijn hoovaardig en opgeblazen. *c.* Daarin zijn ze te ontdekken, ze kennen zichzelf niet. *d.* In al die groote wijsheid zoo zijn ze al hun leven niet eens radeloos, verslagen of reddeloos, ze weten altijd raad. *e.* Die groote wijsheid gaat meer omtrent speculatiën, als omtrent waarheden die in 't harte gaan, als wedergeboorte, heiligmaking, dooding van den ouden mensch. *f.* Doorgaans zijn 't slechte belevers.

2. Nu komaan, zult ge zeggen, hebt ge mij de kennis ontnomen, dan heb ik dit nog: ik zeg, daar kan niemand in den staat der genade zijn of hij moet bekeerd wezen, want zonder bekeering en heiligmaking zal niemand God zien, Hebr. XII: 14. Gij kunt er dan niet in zijn of gij moet bekeerd wezen. Nu als het zoo

verre is dat ik dat vast moest stellen, waaraan zult ge mij dan ontdekken? *a.* Gij zegt wel men moet bekeerd zijn, maar gij stelt de bekeeringe uit; 't is altijd tijds genoeg, en het eene jaar gaat voor door en het andere na, en gij blijft onbekeerd ; 't zou wel slecht met mij moeten zijn, zegt ge, als ik voor mijn sterven **zoo** veel tijd niet had als de Moordenaar, en als ik zoo een taal niet zou kunnen spreken als de Tollenaar. *b.* Gij zegt, men moet bekeerd zijn, maar 't is uit bedriegerij; gij bekeert u maar half gelijk als Naäman, en zegt, als ik in het afgodshuis eens gaan zal, dat zou God mij ten goede moeten nemen, of ook, ik zal maken, zegt ge, dat de wereld en dat de Heere niet te klagen hebben; den duivel en God, ik zal elk wat geven.

3. Neemt ge mij dat ook weg, daar ik mee bewijze dat ik in den genadestaat ben, dan heb ik, zult ge zeggen, nog wat. En wat is dat? Dit: wel daar is doch niemand in den genadestaat of de genade weegt hem zwaar, daar is niets bij te vergelijken; wat is rijkdom, **eere** en alles zonder genade? Wij zeggen, gij hebt gelijk, het behoort er toe, maar gij moet wel weten, dat dat maar in schijn in u is, dat is u maar in den mond geslagen, en weet ge waaruit dat het blijkt? *a.* Als gij in omstandigheden raakt, zoodat de wereld en de genade in oppositie tegen **mal-kanderen** komt, alles weegt dan zwaarder als genade; ik zou schade lijden, zegt ge, en **zoo** houdt ge het met een Demas, maar geen Mozes keuze; ge zijt als een Judas, die ging weg, en als die jongeling, die geheel droevig wierd, Luc. XVIII: 23. *b.* Daaraan zijt ge te ontdekken, uit geheel den hoop van de genade verstaat gij maar die genade, die liefelijk is en troostlijk, als daar is vrede, vrijspraak en wijsheid te hebben; uit geheel den hoop neemt ge die alleen, maar gij kent geen genade van het vleesch te kruisigen en heilig te leven. Daar zijt ge dan weer in ontdekt.

4. Ja, zegt gij, hebt ge mij dat ontnomen, ik heb nog een bewijs, men moet, als men in den staat der genade komt, er in komen op de rechte wijze en langs den rechten weg, langs den weg van overtuigingen, tranen, angst, strijd; wat hebt gij daartegen? Niet met allen, evenwel zijt ge valsch, 't zijn maar woorden, gij hebt eenige termen van de vromen geleerd, gij maakt u daarbij aangenaam, gij **krijgt** bij hen een naam.

5. Bovendien zult ge zeggen, is 't dan nog al niet wel, ik heb wel **zoo** bewogen en bevreesd geweest? Maar zou iemand niet wel eens beven, die onder een hartelijke bediening leeft? zou hij niet wel eens een ril en schrik over zijn harte krijgen, zou het wel anders kunnen zijn? Felix was er ook **zoo** onder beroerd, en

Agrippa bijna bewogen als hij er onder leefde, en daarmee gaat gij eens naar huis en gij zegt, ik leve niet wel, ik hope eens beter te leven, maar daar komt niet van.

6. Ik heb een zesde bewijs, zult ge zeggen; iemand die in den genadestaat is, die moet den tijd van zijn veranderinge weten, en ik weet den tijd, wanneer ik bekeerd ben, den man, den tekst, de plaats; wat hebt ge nu daartegen? Ja, als gij eens onder een ernstige bediening gekomen zijt, zoo is er een schrik door uw harte gegaan en een traan uit uw oog, en dat is uw wedergeboorte; ik rekene dat daarvoor, zegt gij, ik houde dat vast, doe ben ik bekeerd ; en 't is **alzo**o weinig waar als dat van Felix; 't is of Felix zei, den tijd, den man, de plaats doe ik **zoo** bevreesd, en Agrippa dat ik zoo bewogen was, en dat is mijn verandering; en gij weet van de verandering van uw hart niet.

7. Ik heb nog een stuk: kan iemand wel in den genadestaat zijn zonder belijdenisse van zonden gedaan te hebben? **Ps. XXXII: 5**, Ik zal belijdenis van mijne overtredingen doen voor den Heere. Maar weet ge wat?

Gij belijdt bij uw zonden nog **zoovele** deugden, en gij ziet op uw deugden meer als op uw zonden; een ander is altijd erger. Gij zijt zeer wel op uw hoede, dat er voor God niet al te veel uitkomt, wat dat gij gedaan hebt; ik moet wat inhouden, zegt ge, kwam het heimelijke, dat ik gedaan heb, er al uit, ik wierd wel infaam, ik moet wat verzetten.

8. Ja, zult ge zeggen, ik heb nog wat. En wat is dat? Die er in is, die moet het ware geloove hebben. **Joh. III: 36**, Die in den Zone gelooft, die heeft het eeuwige leven. Gij hebt gelijk. Gij doet er bij, en ik neme den Heere Jezus Christus geheel aan, en ik heb altijd gehoord dat dat het ware geloof is. Ja dat is 't, maar daar ontbreken wezenlijke zaken aan uw geloove; 't kan anders niet wezen; het tijd-geloove neemt ook den ganschen Jezus aan, en wat zegt het tijd-geloof? Och weest mijn Profeet, maar gij moef mij geen nare, maar rare dingen leeren; weest mijn Priester, neemt mijn schuld weg, maar de smette niet; rechtvaardigt mij, maar heiligt mij niet; weest mijn Koning om mij te beschermen en te pardonneeren, maar gebiedt mij niet.

9. Nog eens, die in den staat der genade is, zegt men, moet ook **teeder** leven, omdat het geloove zonder de werken dood is, **Jac. 11: 20**. Ja zijn licht moet hij laten schijnen voor de menschen, **Matth. V: 16**, Indien gij deze dingen weet, zegt Christus, zalig zijt gij zoo gij dezelve doet, **Joh. XIII: 17**. Men moet dan godzalig zijn. Wel ontbreekt daar ook iets aan? Och ja het, zeer veel.

a. Het is maar een woord der lippen. *b.* Men is zoo hoogvaardig op zijn deugden. *c.* Zoo een veracht en veroordeelt doorgaans een teeder mensche. *d.* Hij grondt zijn zaligheid op zijn deugden en plichten, en hij kent dat niet, Jes. LXIV: 6, Wij allen zijn als een onreine. Hij houdt niet veel van Matth. V:20, 't En zij uwe gerechtigheid overvloediger zij als der Schriftgeleerden ende der Farizeën, gij zult in het Koninkrijk der hemelen geenszins ingaan. En 2 Kron. XXX: 18, 19, De Heere, die goed is, make **verzoe-**ninge voor dien, die zijn gansche **herte** gericht heeft om God den Heere, den God zijner vaders te zoeken, hoewel niet naar de reinigheid des heiligdoms. *e.* De zonde is eene lichte zake in zijn oog, het is maar een feil, een misslagje, een struikelingetje; niemand is volmaakt, zegt hij, en hij heeft geen ontsteltenis er over.

10. Eindelijk en ten laatste, en dan ben ik ten einde, ontvalt mij dat ook: al die in den genadestaat is, moet het met de vromen houden; het beste slag daar verkeerden ze mede, Ps. CXIX: 63, Ik ben een **gezelle** aller die U **vreezen**. Scheelt daar ook al wat aan? Wij zeggen, gij hebt gelijk, maar daar scheelt ook al wat aan? Wel wat? Wel wat was Saul er mede opgenomen, dat hij onder de profeten was! Wat was Judas er mede in zijn schik, dat hij een van de twaalf apostelen was, die altijd in het gezelschap van Christus brood aten! wat was hij tevreden, en evenwel was hij een huichelkappe, een verrader. Ze bespieden onze vrijheid, die we in Christus Jezus hebben, zei Paulus, Gal. II:4. Ze letten en nemen acht op hun hinkinge, Jer. XX: 10. Ps. XXXV: 15, Ze waren voor David als engels, en achter hem als duivels, ze spraken alle kwaad van hem in hun hart en dat met **zooveel** omzichtigheid.

III. Geliefden, spreekt nu een mensch, die in den genadestaat niet en is **zoo**, de een lossier en de ander bedachtzamer; nu zult gij zeggen, komt de schijngenade **zoo** na aan de ware genade, hoe kom ik dan terecht? Dat is ons laatste stuk, hoe de schijngenade van de ware genade te onderscheiden is.

1. Daar maar een korreltje ware genade in het hart is, daar heeft de grootste oprechtheid plaats: **zulken** zijn vijanden van geveinsdheid. Ps. XXXII: 2, daar is geen bedrog in hun geest. Daar schijngenade is, die is een vriend van onoprechtheid, die heeft zulke slinksche inzichten en beweegredenen in het betrachten van al zijn plichten en deugden.

2. Daar ware genade is in het harte, zulk een is **zoo** klein; ik heb niets, Heere, zeggen ze; ze hebben zulke kleine gedachten van **zichzelfen**, van hun genade en bekwaamheden, Daar maar schijngenade is, die mag 't niet lijden dat men hem iets verkleint,

3. Daar ware genade is, hoe klein het ook is, ach Heere ! zeggen ze, mijn zondig harte! mijn harte dat doet mij de meeste pijn. Daar het maar schijn is, die kent geen pijn in 't harte, die mag alle pijn kennen overal, maar die in 't harte, die kent hij niet.

4. Een vierde onderscheid, daar ware genade is, die is **zooveel** verandering onderworpen ; hij heeft **zoovele** verwisseling van **gestalten**; ach Heere ! zeggen ze, hoe dikwijls ben ik anders! Men komt er als nooit bij dat men ze dezelfde vindt. Maar daar 't maar schijn is, die is altijd dezelfde, hij is als een steen, hij is altijd in staat om te bidden.

5. Het vijfde verschil is hierin : daar ware genade is, dat zijn zulke estimeerders van het minste korreltje genade; daar ze maar het minste korreltje in zien, die hebben ze lief, daar willen ze een lot mede ondergaan. Daar het maar schijn is, die zou de ware wel kunnen vervolgen en bespotten.

6. Hoe dicht kan men bijkomen, hoe moeilijk is het te onderscheiden! Hoe dikwijls komt een begenadigde voor God, en zegt, is het werk wel waar in mij, zal het niet overgaan, zal ik niet nog tot oneere van God worden? De anderen stellen het eens voor al vast, dat het werk in hen wel is, al zouden ze het zich opdringen.

7. Daar het werk waar is, och Heere ! zeggen ze, toets me; ze vragen het aan anderen, zou het wel waar in mij zijn? Ze vragen het zichzelf, wat zegt ge van **uzelfven**, bemint gij een onderzoekende bediening, daar het Woord wordt onderscheiden voorgesteld en de valsche gronden ontdekt? Daar het schijn is, die schuwen die, -ze hebben liever een bediening daar ze gemakkelijk zitten kunnen, daar geen zonden aangeroerd worden, daar hun over 't hoofd gepredikt wordt, daar geen proeven gesteld worden; komen ze zonder hun weten of tegen hun gedachten er eens onder, dan wringen ze zichzelf in duizend bochten, ze durven niet luisteren, ze zetten zich tot slapen, ze verachten zulk een prediken en ze verachten het stellen van kenteekens.

8. Daar het waar is, die zegt dikwijls voor God, zeg Gij het mij eens, is het niet wel met mij? Ontdek het mij, hoe eer hoe liever: is er genade in mij, doet het mij zien tot Uwe **eere**, maar is het er niet, geef het mij, ik zeg niet, nog niet, Heere, maar geef het mij hoe eer hoe liever.

Nu wilden we u wel vragen: nu hebt gij het onderscheid gehoord, en 't is **altemaal** schriftuurlijk, waar vindt gij u best? Gij hebt het stuk gehoord, in wat spiegel vindt gij u? Liegt niet.

Ach menschen, die het zoo maar los in den mond geslagen is, kunt gij het wel langer uitstaan? En gij die er omtrent geslingerd zijt, en die zoo denkt, dat de genadestaat u niet raakt, en dat ge er niet in en zijt, moest gij niet zeggen, ik vind mij beter in den spiegel van de ware begenadigden als in de valsche?

Nu hebben we dat al afgehandeld, dat er zijn die los zeggen, ik ben in den genadestaat : en dan zullen we in het vervolg moeten zien, dat er zijn die zeggen, ik ben er niet in, die nochtans genade hebben. Ik hope dat de Heere dit aan ons zal zegenen tot Zijne eere, Amen.

ZESTIENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin aangewezen wordt, dat er zijn die in den staat der genade zijn en het niet kunnen gelooven; en reden gegeven, waar het van daan komt dat oude Christenen dikwijls minst, en jonge meest verzekerd zijn.

Wij lezen, Rom. VIII :17, Indien wij kinderen zijn, zoo zijn wij erfgenamen, erfgenamen Gods en medeërfgenen Christi. Wij zullen tegenwoordig maar alleen spelen met onze gedachten op het erfgoed dat de begenadigde menschen hebben, En wat is doch hun erfgoed? Dit:

1. Al wat er in geheel de wereld is. 1 Cor, III: 21, Alles is uwe, predikanten, overheden, het geheele schepsel, in een geheiligd en gezegend recht in Christus. En krijgen ze er maar een klein portietje van, ze hebben **evenwel** in alles dat **ze** hebben, in dat kleine portietje **zulken** zegen. Ps. XXXVII :16, Het weinigje, het kleine portietje, dat de rechtvaardige heeft, is beter als de overvloed veler goddeloozen.

2. Ze zijn erfgenamen van de groote voorzienigheid en het bewind, dat de Heere houdt over al Zijne schepsels. Gen. L : 20 zei Jozeph: gijlieden hebt het wel ten kwade gedacht, maar God heeft het ten goede gedacht. Jer. XXIV : 5, Wel goede vijgen, zegt God, **ik** heb u vooruit naar Chaldea geschikt, u ten goede. Rom. VIII: 28, Wij weten, dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede.

3. Ze zijn erfgenamen van **al** de beloften die in geheel den Bijbel zijn. Geen een vloekje is er tot hun laste, maar hun zijn de grootste **ende** dierbare beloften geworden, 2 Petri I:4. Ze

kunnen zeggen, mij komt de belofte toe, Hand. II : 39. En ze kunnen zeggen, wij zijn erfgenamen van de beloften Gods, Hebr. VI : 17. Weet ge waar ze nog erfgenamen van zijn?

4. Van al 't goed van het genadeverbond. De Heere Jezus Christus zegt tot hen: weet ge wat er van Mijn rechter- en linkerhand is, dat heb Ik altemaal voor u; lankheid der dagen, **duurachtig** goed en gerechtigheid: Ik doe Mijne liefhebbers beërven dat bestendig is, en ik zal al hare schatkamers vervullen, Spr. VIII:18, 21. En Jes. LIV : 17, Alle instrument dat tegen u bereid wordt zal niet gelukken, ende alle tonge die in 't gerichte tegen u opstaat, zult gij verdoemen : dit is de erve der knechten des Heeren, **ende** hare gerechtigheid is uit Mij.

5. Ze erven den Drieënenigen God tot hun zalig en algenoegzaam deel, Klaagl. III : 24, De Heere is mijn deel. Wel man, zei God tot Abraham, **Ik ben uw schild en uw loon zeer groot**, Gen. XV: 1. **Welzalig** is dat volk, wiens God de Heere is, dat volk, dat God tot zijn deel heeft; ze erven den Drieënenigen God in de bedeeeling der genade, den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest,

6. Eindelijk zegt God, als Ik op de wereld niet meer heb om u te geven, dan zult gij den hemel hebben tot uw erfenis, dan zal Ik tot u zeggen, gaai in gezegende, beërft dat Koninkrijke, **Matth. XXV: 34**. Dan zal Ik u doen juichen en doen zeggen, Col. I : 12, Wij danken den God en den Vader **onzes Heeren Jezu Christi**, die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben aan de erve der heiligen in het licht.

Zou men van zulke menschen niet dienen te verwachten, dat ze altijd zongen en sprongen? Zou men er niet van verwachten, dat men ze in een heilige blijdschap tegenkwam, God eere gevende over hetgene Hij aan hen gedaan heeft, en uitschreeuwende: looft den Heere mijne ziele, en al wat binnen in mij is Zijnen heiligen naam ! Ps. CIII : 1. Ik kan me niet voldoen, zei David, wat zal ik U vergelden voor alle Uwe weldaden aan mij bewezen? Ik ben Uw knecht, ja zekerlijk, ik ben Uw knecht, Ps. CXVI: 12, 16. Och ja, **zoo** diende men ze te vinden gelijk eens een heilige vrome ziele huppelende was voor de Arke, 2 Sam, VI : 16. o! Ze komen **zoo** altemets voor God eens, zoodat de wereld moet zeggen, wat scheelt die menschen? Zij verheugen zich in den Heere met een heerlijke en onuitsprekelijke vreugde, 1 Petri 1 : 8. Als gij ze **zoo** treft, dan moet het er al **uif**, ze zijn **Gode** uitzinnig. Evenwel gij ontmoet, ze niet altijd noch niet allen **zoo**; maar het zijn evenwel erfgenamen, die gij ook wel zult tegenkomen, dat ze hun hoofd laten hangen als een **bieze**, met hun **oogen** vol tranen, hun borst met zuchten

en hun mond vol klachten; gij zult hooren zeggen: mijn ziele buigt haar neder in mij, Ps. XLII: 12; en mijn ziele kleeft aan 't stof, Ps. CXIX: 25. Ik kan niet meer, ik kan 't niet langer houden, ik durf het niet voorgeven of denken dat ik genade heb, of dat ik een erfgenaam ben van dat groote goed; ik wil het liever al loochenen, ik wil er liever tegen in den wind leggen, en ik zal het wel uithouden dat ik geen genade heb. Als het zoo met hen is, dat is een gestalte die te verbeteren is, en die verbeterd moet worden; maar dat kunnen ze niet doen. Wat doet nu de Koning, als Hij ze zoo ontmoet? Trekt Hij er Zijne hand af? breekt Hij ze? bluscht Hij het vonkje uit? Och neen, maar Hij ziet ze en hun werk wel, en Hij zal het niet breken noch uitblusschen, maar Hij ondersteunt en sterkt het, en Hij informeert ze. Doet nu de Koning zoo, Zijne knechten moeten ook zoo doen. Ontmoeten wij, Zijne knechten, zulken in den loop onzer bediening, wij moeten ook zoo doen als onze Koning; wil onze Koning zulken ondersteunen, wij ook. Daar hebben we eenigen tijd mede bezig geweest en u mede bezig gehouden.

Het laatste argument, dat de gekrookte rietjes maakten, was: al die in den staat der genade is mag op Christus hopen, en die er niet in is mag op Christus niet hopen; en hun argument was Schriftuurlijk, Eph. II: 12. Maar zeiden de gekrookte rietjes, ik ben er niet in, derhalve ik mag op Christus niet hopen. Ik ben in den staat der genade niet, zeiden ze, en zoo kwamen ze tot het derde, ik en mag op den Heere Jezus mijn vertrouwen niet zetten. Met die twee stellingen hebben we bezig geweest. De eersten zeiden ruim uit, ik ben in den staat der genade, die er nochtans niet in zijn. Dat waren de mond-, de zeg-, de naam-Christenen, die hebben we in de vorige predikatie ontdekt. Dan was er, zeiden we een tweede soort, die genade bezitten en zeggen, dat er geen genade in hen is. Dan is er een derde soort, die zeggen, ik ben er in, God zij geloofd! ik heb licht in mijn ziele, mijn ziele is onder geen wolke, ik weet het zeker. Tegenwoordig hebben we de tweede soort te bezien, en op een anderen tijd dien God ons zal believen te vergunnen, zullen we de derde bezien.

Tegenwoordig dan de tweede soort, die zeggen, ik ben buiten den genadestaat, en die evenwel genade hebben. Om u dat wel te doen begrijpen, zoo zullen we u eerst klaar bewijzen uit het Woord, dat iemand kan genade hebben en het niet weten. Dan zullen we reden geven, waarom iemand zoo donker kan zijn in zijn genadestaat. Dan, of niet oude vrome begenadigden, die verre gekomen zijn in de heiligmaking, ook wel geslingerd zijn omtrent

hun genadestaat, en waarom? Eindelijk, of niet eerstbeginnenden in de genade wel meest verzekerd zijn, en meer als oude discipelen of discipelinnen? Dat zijn vier wezenlijke stukken van onze **geestelij** ke godsdienst.

I. Of niet iemand, die genade bezit, kan zeggen, ik heb er geen, en of dat schriftuurlijk is.

II. Of er redenen zijn, waarom dat ze dat zeggen, ik heb ze niet.

III. Of een oud Christen, die ver in de genade en in de heiligmaking gekomen is, ook niet wel donker is.

IV. Waarom de eerstbeginnende meer **verzekeringe** heeft als een oud discipel van Christus.

1. Wat het eerste aangaat, iemand kan in den genadestaat wezen en zeggen : ik ben er niet in. De bewijzen liggen het **geheele** Woord door; wij hopen dat ge het van uw leven wel uitgelezen hebt. Wat voor zielen, als gij het doorgelezen hebt, ontmoet ge er meest? Zijn het meest verzekerden of onverzekerden ? Zijn het niet meest zoekenden, klagenden, kermenden, biddenden, of zijn het verzekerden ?

1. Ik weet zeker, dat gij zeggen zult, die minst verzekerd en meest zoekende zijn ; Ps. LXXVII en LXXXVIII, en Hoogl. 111 en V. Ach ! zegt de Bruid, ik ben Hem kwijt. **Zulken** zult gij meest vinden in den Bijbel.

2. Ons tweede bewijs is, omdat God zulk een werk maakt om hun genadestaat te onderscheiden. Dat ze in de genade zijn, is een groote weldaad, maar het te weten, dat is nog **grootere** weldaad. Maakt nu God onderscheid tusschen genade te hebben en het te weten, **zoo** moeten er menschen zijn, die genade hebben en het niet en weten. **Rom. VIII: 15, 16**, zei Paulus, Gij hebt ons niet gegeven den geest der dienstbaarheid wederom tot **vreeze**, maar den geest der aanneming tot kinderen; en dan kwam de Geest die het getuigde met hunnen geest, dat ze kinderen **Gods** waren, **1 Cor. II: 12**. Eerst schenkt God hun wat, en dan doet Hij hun zien de dingen die van God geschonken zijn, **Eph. 1: 13**. Nadat gij geloofd hebt, **zoo** zijt gij verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte.

3. Een derde blijk halen we uit de beloften **Gods**. Aan wie worden die meest gedaan? Aan verzekerden? Neen, maar aan verbrijzelden, die het niet langer houden kunnen; aan zwakke schaapjes, die den Herder niet volgen kunnen; daar liggen de beloften voor, 't Is opmerkelijk, **Matth. V**, daar is niet **éne** belofte aan de verzekerden gedaan; maar 't is al aan de kleinen. **Zach. XIII: 7**, Ik zal Mijne hand tot de kleinen wenden. **Jes.**

XL: 11, Ik zal de lammerkens in Mijne armen vergaderen en in Mijnen schoot dragen, de zoogenden zal Ik zachtkens leiden.'

4. Een vierde blijk is, omdat het geheele Woord door ons geleerd wordt dat wij ons beproeven moeten, en 't wordt ons ook het geheele Woord door belast, onderzoekt uzelf, beproeft uzelf; was men altijd verzekerd van zijne genade, dan was 't niet noodig dat men zich beproefde. 2 Cor. XIII: 5, Zeph. II: 1, Klaagl. III: 40, overal is 't onderzoekt u, beproeft u, laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken.

5. Een vijfde blijk dat iemand genade kan hebben en het niet weten, is: als ze zich al hun leven door onderzocht hebben en beproefd, dan is het nog, ach God! doe Gij het mij weten! Ps. LXII: 6 en CXXXIX: 23, 24, Onderzoekt Gij mij, Heere! beproeft mij, neemt mij eens in Uwe hand, ontdek mij, zoo er een schadelijke weg in mij is: o God! weest Gij mijn Getuige, is er een schuilhoek, leg ze voor mij open.

6. Ook toonen het al die nare uitdrukkingen, die er in het Woord staan. Dacht ik aan God, zoo maakte ik misbaar, Ps. LXXVII: 4. Mijne sterkte is vergaan en mijne hope van den Heere, Klaagl. III: 18. Gij rookt tegen mijn gebed, Ps. LXXX: 5. Ik roepe, maar Gij antwoordt niet, Ps. XXII: 3. Ik zou mijn staat wel opgeven, alle menschen zijn leugenaars, daar is nergens staat op te maken, Ps. CXVI: 11. Ik zal nog omkomen, 1 Sam. XXVII: 1. Gij weet dat dat **altemaal** schriftuurlijke dingen zijn. Alleen zal er in uwe gedachten komen, is dat ook in het Nieuwe Testament wel waar? Ja in het Nieuwe Testament is het ook. Wel, waar? Wat zei de Heere Jezus? Matth. 1X: 15, De **brui**laftskinderen treuren wel eens; ze mogen **zoo** blijde zijn als ze willen, ze raken **wel** in verval, in **verachtering** onder kruisen en zwarigheden, onder de verberging van **Gods aangezichte**, ze zien geen licht, ze treuren wel eens. 2 Cor. IV: 8 daar zei Paulus, die groote man, ik ben wel eens twijfelmoedig; gij man, die tot in den derden hemel **zijt** opgetrokken geweest? ja, maar ik ben evenwel, zegt hij, niet mismoedig, wel verlaten en twijfemoedig, maar niet mismoedig. Ziet eens Petrus, Matth. XXVI: 75, hoe vol was hem de krop, als hij langs de straten van Jeruzalem ging de stad uit? Hoe gekropt van droefheid was hij? Daarom vindt gij Matth. V **al** die zaligsprekingen aan **zulken**. Nu hebben we een vrage aan u te doen; gelooft gij het nu niet, dat iemand genade kan hebben en het niet **gelooven**. Als **wij** u **zoo** ver gebracht hebben, dan gaan we over tot **ons** tweede stuk,

II Is het in onze oogen geen wonder, dat iemand die genade heeft, het ontkent, wat redenen zijn er dan wel. Let eens op.

1. De eerste reden is: omdat hun voorkomt de grootheid van de genade en eigene kleinheid. Ik kan, zeggen ze, geen genade hebben of ik moet een uitverkorene zijn, ik moet in den raad des vredes begrepen zijn, daar zou de Drieëenige God al over mij werkzaam moeten geweest zijn, de Zone Gods zou moeten voor mij gestorven zijn, de Geest van God zou mij dat al moeten toepassen en in mij werken; en zou ik mij dat laten voorstaan, ik, doode hond, gansch onwaardige, die een scharlakenroode ziele door de zonde heb? Daar is een hoogte van verdorvenheid in mij, de kennisse gaat mij er van te boven, zou ik genade hebben? Dat gaat boven alle redenen en bevatting; ik wil liever met Petrus zeggen: ga uit van mij, Heere! want ik ben een zondig mensch, Luc. V:8, en Jes. VI:5, Ik verga, dewijle ik een man van onreine lippen ben, ik heb den Heere der Heerscharen gezien.

2. Een tweede reden is: omdat God in de genade zulke wonderlijke wegen met hen inslaat, zoodat ze moeten zeggen: is dat overeenkomstig den genadestaat? 't is eer een weg, die er tegen is. Is dat naar den hemel te gaan door zulke wonderlijke wegen! wat voor wegen? Ze zijn dikwijls de armsten naar het lichaam, de donkersten naar de ziele, de allerbekommersten naar beide. Evenals Israël; is dat naar Canaän gaan, zeiden ze, de vijand slaat ons, wij hebben met pest te worstelen, 't is hier om hier allen in de graven te komen. Evenals Naäman de Syriër eens zeide, 2 Kon. V. 't Scheen, hij hadde den Bijbel wel gelezen, en dat hij daarin onderzocht hadde, hoe het met de melaatschen gaan moest als ze gereinigd wierden; ik hadde gedacht, zeide hij, dat de Propheet zou uitgekomen hebben, en zijne hand over de plage strijken, en den naam van zijnen God aanroepen; ik dacht, dat hij God ernstig voor mij zou gebeden hebben; maar in plaats van dat, hij kwam zelfs niet eens voor den dag, hij liet mij door zijn knecht zeggen: gaat en wascht u in het water van de Jordaan; daar gaat hij gemelijk weg. Zoo is het met den vrome ook, Ps. LXXIII:2, Is dat de weg naar den hemel? dat scheen hem al te wonderlijk, daarom zeide hij, mijne voeten zijn bijna uitgeweken. Ik meende, zeggen ze, als ik genade hadde, dat ik dan licht zou hebben, dat ik alle dagen eene zonde onder den voet zou krijgen, en dat ik heilig leven zou. De Heere leert hun 't geen staat Jes. LV:8, 9, Mijne gedachten zijn niet als uwe gedachten, en Mijne wegen zijn niet als uwe wegen; want zoo hoog de hemel is van de aarde, zijn Mijne wegen van uwe wegen.

3. De derde reden is: 't is geen wonder, dat iemand, die genade heeft, het ontkent; de begenadigden hebben dikwijls zulk eene kleine bevattinge van Gods wegen en van hunne religie, zoodat de Heere Jezus moest zeggen: O onverstandigen en tragen van harte, ben Ik zoo langen tijd bij ulieden geweest, en hebt gij noch Mij noch mijnen Vader gekend, Luc. XXIV: 25 en Joh. XIV : 9. Ze zijn als een jonge Samuël; de jongeling kende de stemme van den Heere nog niet, 1 Sam, III: 7.

4. Een vierde reden is: omdat iemand, die genade heeft, moet uit **zijnzelve**n uitgaan en zichzelf verlooehenen, en dat kan hij niet doen. Ach! die dwaze zotte eigenliefde, die ze in **hun** harte hebben, hindert dat ze zichzelf zoo niet stil aan God geven, met verzakinge van al wat buiten Hem is.

5. Een vijfde reden: het scheelt aan gebrek van onderzoek. Wanneer hebt ge u al onderzocht? hoe vondt ge het? waar gingt ge eens in uwe binnenkamer de uitsprake doen? gaan er aitemets niet wel maanden door, dat ge u niet eens legt neffens den genadestaat, en ziet of ge er in zijt? En als ge u dan nog eens gingt onderzoeken, dan steldet gij het onderzoek kwalijk in; dan gingt gij een kleinen in de genade neffens een grooten stellen, en gij zeidet, misse ik de groote genade, dan heb ik geen kleine ook, **Gekrookte** rietjes, wist gij het dan niet, dat er zoowel kindertjes en zuigelingetjes in Christus waren als jongelingen, mannen en vaders, 1 Joh. II : 12-14.

6. Ook komt het van het verkeerde begrip, dat ge over de genade maakte; gij zeidet: daar kan niemand genade hebben of hij moet er van verzekerd zijn. Hebt ge het dan niet begrepen, dat genade te hebben, en er van verzekerd te zijn, onderscheiden is? Gij **meendet**, als gij genade zoudt hebben, dat ge dan zooveel blijdschap zoudt hebben, en verzekeringen, en zulke groote bewerkingen; en gij moet uwe genade dan altemets gaan halen uit de vruchten, dan hebt ge geen moed ; dan is 't, moet ik uit mijne goede werken mijn geloove toonen, 'mijne goede werken zijn zoo klein, dat ze geen bezienswaard en zijn, de beste zijn als een wegwerpelij k kled,

7, Nog eens, ze zijn dikwijls in een uitermate **grooten** strijd, 1 Tim. 1 : 18, ze- krijgen vuistslagen van den duivel, hij zift ze. Luc. XXII : 31, Simon! Simon! ziet de satan heeft u zeer begeerd te ziften als de tarwe. En dan gaan ze onderzoeken, of ze genade hebben ; dan is het ontijdig, als gij in verval zijt, in de verberginge van **Gods aangezichte**, in strijd.

8. Ten laatste, de groote God belieft ze vrijmachtig te laten

vervallen, en Hij belooft ze de kracht van concludeeren niet te geven. Ps. LI: 10, 14, die man wist dat ook, daarom smeekte hij er zoo om: Doet mij vreugde en blijdschap hooren; dat de beenderen zich verheugen, die Gij verbrijzeld hebt. Geef mij weder de vreugde uwer heils; ende de vrijmoedige Geest ondersteune mij. Wij lezen, dat Izaäk zeide, mijn Vader, ik zie het hout, en 't mes, en het vuur, maar waar is het lam, dat en zie ik niet, Gen. XXII:7. Zoo gaat het, het is gelijk een mensch, die een brief schrijft; de kaars die brandt, het lak is er, het signet is er, maar hoe komt de brief, toe? ze zal van zelfs niet toegaan, daar moet eene hand komen, die het signet op het lak drukt; zoo gaat het ook, het werk der genade hebben ze, maar daar scheelt wat aan, en, wat is dat? dat is de verzegeling van Gods Geest; ze hebben de kracht van concludeeren niet om het op te maken.

Nu hebben we ons tweede stuk verhandeld. Nu vragen we u: gelooft gij nu die Schriftuurlijke reden niet, dat er zijn, die in den genadestaat zijn, dien het evenwel duister is?

III. Nu het derde stukje: kan het wel duister zijn voor iemand, die dertig of veertig jaar in de genade is min of meer, die ver gekomen is in de heiligmaking, en oud is in de genade? Och ja, en ze zijn dikwijls al meer donker als de jongen in de genade; 't gebeurt oude discipelen en discipelinnen al meer als de jonge. Dit is een raadsel, zult ge zeggen, hoe kom ik daaruit? Oud in de genade, ver in de heiligmaking, en dan nog donker? Ja, en weet ge om wat reden?

1. Gij zult vele ouden vinden, **welker** ondergang zoo klaar niet is als die der jongen, zoodat ze het zoo zeker niet kunnen zeggen, deze mijn ziel was dood en ziet ze is levendig geworden. Daar zijn altemets ouden, die van der jeugd af genade hebben, en zoo weten ze zoo van geene verandering te spreken; en de jongen hebben het dikwijls zoo klaar en zoo zichtbaar gekregen, dat ze er niet aan twijfelen kunnen.

2. Ook schort het daaraan, dat ouden dikwijls een zonde bedreven hebben voor hun bekeering, of in den overgang, of in den genadestaat zijnde, en het belooft God hun die zonde gedurig voor het oog te houden, zoodat ze beginnen te zeggen, als ze aan de conclusie komen, dat hindert mij, zou ik genade hebben, zou God mij dat gegeven hebben? Zoo vinden we het in Job, daar kwamen de misdaden van zijn jonkheid in zijn gedachten; die doet Gij mij beëtvén, zegt hij, Kap. XIII: 26. In dien man David vindt ge het ook, gedenk doch niet aan de zonden mijner jonk-

heid, Ps. XXV: 7, dat hindert hun het besluit ; God stelt ze gedurig die oude zonden voor.

3. Een oud kind **Gods** zult gij met den genadestaat vast vinden aan deze of **geene** humeurzonde; aan de zonde van haastigheid, of hoovaardige, of gierigheid; en God de Heere belijft dat niet, tot hun vernedering laat Hij ze missen de verzekering; nu, die aan zulke rechteroogen, handen en voeten vast zijn, en ze niet willen uitsteken of afkappen, zouden die verzekerd zijn? Hun humeurzonde, hoe dikwijls overvalt ze hen! Rom. VII, 2 Cor+XII, daar scheelde het Paulus ook al aan.

4. Ja maar, zult ge zeggen, ge ziedt niet alleen ver in genade, ook ver in de heiligmaking, en zou die niet verzekerd zijn? Ja dat kan zijn; iemand kan zeer geavanceerd zijn in ootmoedigheid en zachtmoedigheid, gaarne vergevende en liefdragende zijn, en ja, die ook kunnen onverzekerd zijn; zij zien de heiligmaking in hun ruimte aan en ze zien, al hebben ze er wat van, ze zijn nog zoo ver af van 't geen ze wezen moesten, en zou zoo een, zeggen ze, kunnen verzekerd zijn? Phil. 111: 12, Ik ben nog niet volmaakt.

5. Een vijfde reden is: God de Heere wil de oude Christenen **leeren** dat de verzekering is Zijn werk; gij kunt u dat niet geven, die **eere**, zegt God, bewaar Ik voor Mij alleen.

6. Ten laatste, God wil ze **leeren** redeneeren en onderzoeken, en Hij wil ze klein houden en hun **leeren** hoe dependent dat ze van Hem en van al Zijne goedheden zijn, en ze doen wachten met lijdzaamheid naar het gewenschte stondekje van troost, dat er in **Gods** raad bepaald is.

IV. Nu hebben we ons vierde stuk, welk is, dat er **eerstbegginnenden** zijn, die altemets meer verzekerd zijn als oude Christenen. Zijn er **zulken**? Ja het, en weet ge waarom ?

1. Daarom: God, in Zijne vrijmachtigheid, belijft het **zulken** meer te geven als ouden; Hij wil daar invloeden tot verblijding en niet zoo zeer tot heiligmaking.

2. **Zoo** een is dikwijls met zijn verandering **zoo** ingenomen; ik kan niet twifelen, zegt hij, ik weet den dag, de ure, het eerste begin. Ach, zegt Hij, mijn God, ik kan het niet loochenen.

3. Hij is onbedreven en heeft kleine kracht, en **zoo** voegt zich God naar den gang van het werk, gelijk Jacob deed; Gen. XXXIII: 13. Hij **zeide** tegen zijn broeder: Mijn Heere weet, dat ik kleine kindertjes hebbe, **zoogende** koeien, zwakke lammertjes, **zoo** men ze maar een dag afdreef, ze zouden sterven. **Zoo** komt God ook en zegt: mijn **teeder** kind zou afgedreven worden. Hij verzekert het, maar, zegt Hij, het zal daarna wel komen.

4. Doet het God, omdat de duivel hen zoo bevreesd maakt, dat het wel zal overgaan, en dat ze het niet zullen uithouden,

5. De wereld die laat hen ook wat meer in vrede; ze mogen een vroolijk Christen ook wel lijden, maar geen heilig Christen; daarom laten ze de vroolijken in vrede.

Nu hadden wij ten laatste een woord; hoe is het met u gesteld? God kent u elk ; of gij uzelf kent weet God, Ik zeg, weest doch niet mismoedig; daar het in begonnen is, het werk der genade, 't zal wel voortgaan. Boven dat, houdt uwe hand aan 't werk toch. Eindelijk, als gij zoo in den hemel kwaamt, wat zaliger bedrog zou dat zijn; dat gij in uw leven gezegd had, ik ga naar de helle, en in uw sterven, nu ga ik naar den duivel, en gij kwaamt zoo in den hemel ! Zou het niet wel betaald zijn? Ach ! het kan wel eens anders uitvallen. Gij denkt: de helle is voor mij en ik ben des duivels eigen; en God zegt: gij zijt Mijne en de hemel is voor u. Hoe zult ge dan staan kijken, als gij zoo mist! wat zaliger bedrog zal dat zijn? Dan zult gij zeggen als Jacob: ik hadde niet gedacht u te zien, zeide hij tegen Jozeph, maar God heeft mij van uw zaad doen zien; zoo ook, had ik gedacht eeuwig gelukkig te wezen? Ik bidde u, houdt doch uwe hand aan 't werk.

Zoo hebben we dan gezien, dat dikwijls een eerstbeginnende meer verzekerd is als een verdergekome in de genade. En zoo hebben we afgehandeld, niet alleen de eersten, die zeggen, dat ze in de genade zijn en er niet in zijn; maar ook nu de tweede soort, die zeggen, dat ze er niet in zijn en er immers in zijn. Nu, in het toekomstige moeten we die behandelen, die zeggen, dat ze er van verzekerd zijn; ik wensch, dat de Heere dit aan ons believe te zegenen, tot Zijne eere om Zijns Zoons wille, Amen.

ZEVENTIENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin getoond wordt :

- I. Als er van verzekering gesproken wordt, wat er de duivel van zegt, en de onvromen, en wat er de vromen van zeggen, die nooit verzekerd zijn geweest.
- II. Een schriftuurlijk bewijs, dat men verzekerd kan zijn.
- III. Waar de verzekering in bestaat.
- IV. Wat een **schoone** staat en gestalte het is.

WIJ lezen in den derden Zendbrief van Johannes, vers, 1, 2, dat Johannes **zeide**, **wel** mijn geliefde Gajus, ik **wensche** voor alle dingen dat gij gezond zijt, uw lichaam wel mag varen, gelijk ook uw ziele welvaart. Die geliefde man, hij scheen naar het lichaam **zoo** wel niet te zijn als naar de ziele+ Doch als de ziele in goeden doen is, dan voelt men niet veel druk noch kruis; als de ziele wel onthaald is, dan leeft men als in een paradijs, al is men naar het lichaam in vele tegenheden. Wanneer vaart een ziele wel ?

1. Dan vaart de ziele wel, als ze genade in **Godsoogen** gevonden heeft; als er de Geest der genade en der gebeden over is uitgestort ; als ze kan bidden door den Geest van God. Dan geeft God ze een kijkje, dat haar werk in waarheid is, als ze begint te zeggen; ik geloove, dat Gij mij barmhartigheid bewezen hebt; ik was dood, en ziet ik ben levendig geworden.

2. Als ze bij die bewerkingen des **Geestes** beginnen te krijgen stille en bezadigde en gestadige **geloofsoefeningen**; als ze **zoo** zeer niet meer staan op gestalten en kenteekens, maar daarop, dat ze in onderhandelingen met den Heere Jezus mochten komen, zoodat ze kunnen zeggen: wij wandelen door geloof, 2 Cor. V: 7, en Hab. II: 4, De rechtvaardige zal door zijn geloove leven. Scheelt hun iets van binnen, **zoo** hebben ze meteen de toevlucht tot den **Zone Gods**; ze grijpen Zijne sterkte aan, en zoeken in Hem gevonden te worden, Phil. 111: 9.

3. Weet ge wanneer de ziele welvaart? Als ze geestelijke conversatie met God gaan houden, als ze met Hem wandelen gelijk Enoch en Noach, Gen. V en VI. En dat is, als ze geen groote of kleine zaken doen, of ze kennen den Heere er in; ze geven Hem kennis van alles, ze kunnen het niet verdragen als Hij ver af is; het is haar **zoo** goed, nabij God te wezen, Ps. LXXIII: 28. Als ze **zoo**

dependent van God zijn, zoo lijdzaam; haar wil is met den wil Gods vereenigd, ze zijn zoo gesmolten, ze vereenigen zich zoo met den weg Gods, dien Hij houdt.

4. Dan vaart ze wel, als ze beginnen toe te nemen in de genade, in nederigheid, in liefde, in geloove, in hope, in dankbaarheid; het begint openbaar te worden dat ze groeien in de genade. Ps. XCII: 14, Die in het huis des Heeren geplant zijn, die zal gegeven worden te groeien in de voorhoven onzes Gods. O God, zeggen ze, Gij vervult dat zoete woord in mij : ze zullen toenemen als mestkalveren, Mal. IV: 2.

5. Dan, als God tot hare ziele zeg: Ik ben uw heil, Ps. XXXV: 3. Als Hij ze eens alleen neemt en zegt: wil Ik u eens een blikje geven van Mijne oneindige liefde ? wil Ik u eens liefelijk omhelzen? laat ik u eens een kus van Mijnen mond geven, en als ze beginnen te ondervinden, wat God aan haar doet; o! zegt ze, ik weet in Wien ik geloofd hebbe, 2 Tim. I: 12. Bij deze dingen leeft men, en in alle dezen is het leven mijnes geestes, Jes. XXXVIII: 16. Ik wassche nu mijne gangen in boter, en de rotsen gieten op mij oliebekken uit, Job XXIX : 6. Nu proef en smaak ik, dat de Heere goedertieren is, Ps. XXXIV: 9. En ze zou het wel tegen een iegelijk zeggen, al was het dat ze haar nooit gekend hadden; laat ik, zeggen ze, nu in de liefde dolen, ziet toe dat gij mijne liefde niet op en wekt noch wakker en maakt, totdat het haar luste, Hoogl. II: 7.

6. Dan vaart ze wel, als ze in dat overvloedige, dat God haar schenkt, beginnen te zeggen : ik wou wel dat ik al bij U waar, ik hebbe een begeerte om ontbonden te wezen, Phil. 1: 23. Heere! heb ik mijn loop niet haast uit om te verkrijgen de kroone, die voor mij weggelegd is? 2 Tim. IV: 8. Als ze zeggen bij het momentje van haar dood : ik en vrees geen dood, Heere Jezus! ontvang mijnen geest, Hand. VII: 59. Ziet, dan vaart de ziel wel, als ze die zes dingen ontmoet, elk op zijn tijd.

Wij hebben bij occasie, dat wij dien tekst gepredikt hebben, die wij u wederom voorgelezen hebben, een gebroken harte altemets eens zoeken op te helpen. Dat gekrookt rietje en 't rookende lemmetje had zooveel in te brengen; daar hebben we ons eenigen tijd mede bezig gehouden. Inzonderheid zeiden ze, zou ik hopen? ik kan noch mag niet. Hun argument, dat ze hadden, was al vrij kloek; al 'die niet is in den staat der genade mag niet hopen, en die eerste stelling was schriftuurlijk, Eph. 11 : 12. Hun tweede stelling was, ik ben er niet in. Derhalve ik mag niet hopen. Nu dien staat der genade hebben we gezien, en daar waren drieërlei

menschen. De eerste, zeiden we, die **geene** genade hadden en het ligt nooit krijgen zouden, die antwoorden het **zoo** ruim uit, ik ben er in. Dan de tweede soort, dat was een ander slag, die ware genade hadden, maar ze wisten het niet; die zeiden: wij zijn niet in den genadestaat. Die tweede soort hebben wij behandeld. Dan was er een derde slag, die er ook op antwoordden, en wat zeiden die? Door **Gods** groote goedheid ben ik uit de **nature** in de genade overgegaan; God is mijn getuige, en God heeft er **zoo** en **zoo** toegeedaan, Hij heeft mij verzekerd. De derde soort moeten we een weinig behandelen. Die hier zitten en het genoten hebben, die zullen weten wat we zeggen, maar die het niet genoten hebben, die zullen er nu niet veel van weten, maar daarna zullen ze het misschien nog eens weten. Vier zaken hebben we te doen.

I. Wij zullen zien, als er van verzekeringe gesproken wordt, wat er de duivel van zegt, en wat er de wereld en **onvromen** van zeggen, en wat er vromen van zeggen, die nog missen die verzekering.

II. Zullen we **u** klaar **toon**en, dat de verzekeringe geen waan is, maar een Schriftuurlijk ding.

III. Aanwijzen hoe het toegaat, als God een mensch tot de verzekering brengt.

IV. U doen zien, **wat** een schoone gestalte en staat het is.

Ziet, dat zijn onze vier stukken; let een weinig op, span **u** wat in. Eerst, als gij van verzekeringe hoort, wat zegt er de duivel, de wereld en de vrome van, die het nog mist? Dan, 't is eene Schriftuurlijke waarheid, men kan verzekerd zijn, Dan zullen we **u** klaar **toon**en, hoe het geschiedt. Eindelijk, wat een schoone staat en gestalte het is.

1. Wat het eerste aangaat, verzekering van den genadestaat; als de menschen dat zeggen onder de menschen, dat ze verzekerd zijn en dat vast willen houden, hun vijand en de **onvromen** komen er tegen in, en hoe zijn de vromen, die ze missen, daaromtrent gesteld? Die staan verwonderd.

Maar wat doet de duivel? Die zegt: ik zal het **u zoo** moede maken als ik kan: hebt gij genade, zegt hij tegen sommigen, wei gij zijt nooit verzekerd; en tegen een ander, die verzekerd is zegt hij, al uwe verzekeringe is maar gissen, 't is waan, 't is ijdele inbeeldinge, 't is ongegrond; de blijdschap, die gij hebt, is maar van **hooren** zeggen, ze gaat weer over; als het waar was, daar moesten dan zulke en zulke vruchten op volgen; ja daar zijn dikwijls zulke slechte vruchten, en hij heeft daarin dikwijls al gelijk ook; zoudt gij **zoo** verzekerd zijn, **zoo** een hemelsche ziel hebben, en zoudt gij **zoo** aardsch, **zoo** wereldsch, **zoo** zondig, **zoo** moedeloos, **zoo**

ongeloovig zijn, hoe is dat te begrijpen? Zoudt gij **zoo** een **verhemelde** ziel dan hebben, dat gij zegt: ik ben de man, die de oogen geopend zijn, die God tot mijne sterkte hebbe, hoe is dat mogelijk, dat gij dan niet **hemelscher** zoudt leven, niet teederder, niet vuriger? En **zoo** zoekt hij hen moede te maken.

Wat doet de wereld, als er die bij komt, de onvromen, als er die verzeerden eens van spreken? Ik en geloove het niet, zegt die, dat iemand van zijne verkiezinge en van zijne genade kan verzekerd zijn. Of hij zegt maar, 't is een leugen, 't is verwaandheid, 't zijn een deel hoovaardige menschen; wie maakt gijlieden **u** gelijk? hebt gij in **Gods** raad gestaan? zijt gijlieden ten hemel opgeklimmen? heeft God het u gezegd onmiddellijk? En daar zit een klauw van den duivel achter; zij weten 't niet dat ze genade bezitten, en zij willen het ook niet onderzoeken, en ze geven dat op, ze vleien en liegen **zichzelven**, ze zeggen, niemand kan dat weten, ik weet het ook niet, en kan het niemand weten, en weet ik het ook niet, ik kan ze dan wel hebben al weet ik het niet.

De vromen, die het nooit genoten hebben, als die het **hooren**, wat zeggen die? die zijn er **zoo** vreemd niet van, Ja, zegt die, ik geloove, dat men kan verzekerd zijn, ik kan dat niet tegenspreken, gij kunt meer gekregen hebben als ik; maar zegt hij, hoe het is en weet ik niet; maar hij verneemt er naar, en luistert als er iemand van spreekt; als het eens ontdekt wordt hoe het geschiedt, hij snakt er naar, hij bidt er om met vurige gebeden; zou men u ook wel eens ontmoeten Heere, zeggen ze, ik ben er ziek om; ze worden gezeggelijk, ze beginnen hunne ziele in lijdzaamheid te bezitten, ze gelooven dat men het hebben kan, ze gelooven dat het **geene** valscheit is, maar dat het iemand hebben kan, daar komt een heilig ongeduld, laat ik het ook eens smaken, mag het wezen!

Bekijkt nu **uzelfen**, en als gij van de **verzekeringe** hoort spreken, of gij mede **zoo** zegt als de vijand en de wereld van dat volk; gij hebt nu gehoord, wat de duivel, wat de wereld, en wat de vromen zeggen, die het nog niet ondervonden hebben; en ziet nu, of gij mede **zoo** spreekt als de wereld of als de vromen, of gij zegt, ik geloove, dat God de verzekering geeft, en dat Hij ze mij ook wel kan doen proeven. Dat is ons eerste stuk.

II. Nu het tweede, en dat is, of het schriftuurlijk kan bewezen worden dat een mensch kan verzekerd zijn. Zegt het uw leven niet, onvromen, dat het niet kan bewezen worden; luistert gij, die dat zegt. Dat een mensch kan verzekerd zijn, blijkt uit deze redenen :

1. Omdat het Woord van God dikwijls van verzekering spreekt. Col. II : 2, Hebr. VI : 11 en X : 22 spreekt Paulus van een volle

verzekerdheid, en hij zegt, Rom. VIII : 38, Ik ben verzekerd. O! daar zijn zulke zekere uitdrukkingen! 2 Tim. II : 12, Ik weet, in Wien ik geloofd hebbe, en ik ben verzekerd,

2. De geest van God komt ons onder zulke prenten voor in het werk der genade, dat Hij werkt in de ziele, Dan komt Hij eens voor als een onderpand, dan als een zegel, dan als een eersteling, dan als een getuige, Rom. VIII: 16, Eph. 1: 13. Hij komt voor als de 'getuige ; waarom? Hij is de alomtegenwoordige Geest, die getuigen kan : waar zou ik henen gaan voor Uwen Geest? Ps. CXXXIX : 7. Hij is de alwetende Geest, Hij is 't, die de diepten van 's menschen harte onderzoekt. Nog eens als een getuige, omdat Zijn getuigenis altijd waarachtig is; nooit bedriegt Hij iemand, Hij zegt van geen eenen, gij zijt in den staat der genade, die er niet in is; noch tegen geen eenen: gij zijt er niet in, die er immers in is, Hij getuigt altijd naar waarheid.

3. Blijkt het uit die ernstige opwekking, die God door den Bijbel zaait, om ons te onderzoeken, of we zijn in den staat der **genade**; gaat, kijkt eens, zijt ge er in, tast eens in uwen boezem, onderzoekt uzelfen nauw, ja nauw, Zeph. II: 1. Onderzoekt uzelfen, of gij in den geloove zijt, 2 Cor, XIII: 5. Een mensch moet **hem-zelfen** beproeven, 1 Cor. XI: 28. Beneerstigt u, zegt Petrus, om uwe roeping en verkiezing vast te maken, 2 Petr. I: 16. Zoo gij zulke dingen met nadruk leest, 't kan niet zijn, of gij moet **gelooven** dat men kan verzekerd worden.

4. Dat iemand verzekerd kan zijn, blijkt uit al de verzekerden, die gij ontmoet in den Bijbel. Zijn er veel ? Gij komt ze tegen op de straten Zions met blijdschap en gejuich op hunne hoofden, en ze zeggen, de Heere is mijn deel, Ps. LXXIII, Hij is mijn rotssteen, Ps. LXII. De Heere is mijn Herder, Ps. XXIII. En in het Hooglied, mijn Liefste is mijn en ik ben Zijn, ik ben mijnes Liefsten en Zijne genegenheid is tot mij. Gij ontmoet ze daar op de straten Zions, ze kunnen niet zwijgen, ze zijn vol, het moet er uit, hetgeen God aan hare ziele gedaan heeft, Ps. LXVI : 16. Gaat leest den Bijbel, gij zult het zoo vinden. Zijn ze eens donker, eens hard, ze klagen en zoeken den Heere totdat ze Hem weer vinden ; als ze Hem gevonden hebben, dan danken ze en ze hebben weer een moed.

5. Dat niet alleen, dat het ons bevestigt wordt uit zulke klare exempels, maar gij ontmoet er in de kerk van God, die van den staat van een ander verzekerd zijn en van hunne groote genade. Wel, **zeide** Paulus, ik weet uwe verkiezinge broeders, 1 Thess. I : 4. Hoe dikwijls schrijft hij aan de Zionieten, uitverkorenen en **be-**

minden? Ik danke God, dat Hij **u** van eeuwigheid uitverkoren en bemind heeft, zegt hij, 2 Thess, II : 13, en 2 Tim. I : 5, het geloof, Timotheüs, van uwe moeder en grootmoeder woont in **u**. En met zulke bewijzen, als men van een ander verzekerd kan zijn, kan men van **zichzelven** verzekerd zijn.

6. Bewijzen we het daarmede, omdat de Bijbel vol is van onderscheiden kenteekenen, en ze is er al heel vol mede, van voren tot achteren. Gij zult zeggen, welke zijn ze? Wel, die gebrokenen van **harte**, die verslagenen van geest, die armen van geest, die verbrijzelden, die nederigen en oprechten, daar zult ge al van in den Bijbel lezen, ja er zijn **geheele** kapitelen en boeken vol **teekenen** van genade. 1 Joh. III : 14 hebt gij : hieruit weten wij, dat wij uit den dood zijn overgegaan in het leven, zoo wij de broeders liefhebben. Waartoe zou God zulke **teekenen** stellen, als men niet verzekerd kon wezen?

7. Weest niet ongeloovig omtrent de verzekering, daar zijn er die ze krijgen op wachten en bidden, en ziet eens hoe ze gesteld zijn, als ze den kus van 's Heeren mond krijgen; dan is het, ondersteunt mij met de flesschen, versterkt mij met de appelen; geef mij uwe rechter- en linkerhand, want ik ben krank van liefde, Hoogl. II : 5, 6; en Ps. XXXV : 3, Zeg tot mijne ziele, Ik ben uw heil. Ps. LI : 10, 14, Geef mij weder de vreugde **Uwes** heils, heelt en laat zich verheugen de beenderen die Gij verbrijzeld hebt, **zeide** David ; hij wist wel waarom hij bad en wat hij bad ; al de vromen zouden in het geloof en vrijmoedigheid niet kunnen bidden, **zoo** ze niet te krijgen was,

8. Doet er eens bij, al die dierbare beloften, die er in 't Woord zijn, en onder die dit, Ik zal Avondmaal met **u** houden, en gij met Mij, Openb. III : 20. Dat gaat niet zonder licht en verzekering toe, Joh. XIV : 21, Ik zal Mijzelven aan **u** openbaren. Dat gaat niet zonder verzekering. En Openb. II : 17, Ik zal **u** geven te eten van het manna dat verborgen is, en **eenen** witten keursteen, en **eenen** nieuwen naam. Dat gaat al niet zonder verzekering.

9. Ten laatste iemand kan zelfs de smake van de hemelsche vreugde in zijn hart hebben, al **zoo** wel als de goddeloozen de sprankels van de helle.

Wij zeggen, de vromen kunnen de beginsels van de hemelsche vreugde in hun hart hebben, terwijl ze leven, en in die nabijheid, dat licht, die vreugde, die stilte, die kalmte, die verheerlijking **Gods** genieten, **zoo**wel als de goddeloozen sprankels van de helle genieten in die beschuldigingen, verwijtingen, wroegingen, desperaatheid.

Dat is dan ons tweede stuk en daar is niet één woord tegen te spreken van duivel, noch wereld; het stuk is klaar, **de** Schrift is Goddelijk.

III. Heere, zult gij zeggen, hier is het **groot**e stuk, hoe gaat dal dan toe? En dat zal al zwaar zijn, hoe gaat dat? Dat te **toon**en, klaar en eenvoudig, hopen we nu te doen, en daartoe **dient** aangemerkt, dat er is **eene** middellijke verzekering, en een onmiddellijke. De eerste zullen vele vromen hebben, maar de laatste misschien maar weinigen. Daar dient, zeg ik, aangemerkt dat er is een middellijke verzekering, door middel van het Woord te lezen, te onderzoeken, te **hooren** prediken, te bemediteeren, en God brengt Zijne kinderen naar het Woord; ze zien die kapitelen, daar al **die** klare kenteekenen in zijn van de genade: Weet ge wat **last** Ik u geve van de genade, zegt God? Dat gij eens naar binnen **zoudt** gaan, en zien wat in **u** is ; wilt gij dat wel doen ? Och ja, Heere, zeggen ze, ik wil dien last niet ongehoorzaam zijn, en daar gaan ze eens bezien Matth. V, en duizend plaatsen meer in 't Woord. Daar gaan ze, ze willen niet ongehoorzaam zijn, ze bekijken eens wat armoede des **geestes** is, wat verslagenheid is, wat treurigheid is; wat denkt ge dat het is, ziele, ik vrage naar uw oordeel, kent gij en hebt gij 't, zeggen ze? **Daar** gaat de ziele eens naar binnen, en ze stelt haar in een eenzame plaats voor den Alwetende, en ze zegt, Heere, Gij kent mijn harte en mijn nieren, en ze betuigt voor God in de eenzaamheid, ik had niet gaarne, Heere, een droom van genade, ik ben een vijand van bedrog, weest toch mijn getuige, heb ik ergens iets daarin ik mij flatteere, is er iets **schadelijks** in mij, ontdekt het mij, Ps. CXXXIX: 23, 24. Ik wil mij de genade niet los toeëigenen, ik wil ook het werk **Gods** niet ontkennen, die scrupel heb ik ook dat ik niet gaarne den Geest **zou** bedroeven, ik **zou** het niet gaarne anders zeggen als het in mij was, min of meer; ik **zou** het gaarne zeggen als het is, ik sta hier voor Uwe alziende **oogen** te spreken, ik zal het niet altijd smoren, ik ben der woorden vol. Wat zegt ge dan? zegt God : al die preparatiën zijn al goed, gij **zijt** oprecht. Wat zegt gij, Heere, zegt de ziele, als dat met genade gepaard gaat, en ze neemt **zoo** eenige teksten uit het Woord en ze zegt, als dat met genade gepaard gaat en Uw Woord de waarheid is gelijk het is, **zoo** moet ik in nederigheid en in vrijmoedigheid voor Uwe alwetendheid zeggen, ik ben al jaar en dag **zoo** geweest of ik ben nog **zoo**. Tusschen die drie dingen staat ze; Heere is dat genade, dan moet ik voor u zeggen, ik heb jaar en dag of onlangs **zoo** geweest of ik ben nog **zoo**. Is het **zoo**, **zoo** moogt ge er **staat** op maken; waarom? Hierom: de

eerste stelling is van den Geest van God; de tweede stelling is van haar; de derde, derhalve ik heb genade, is weer van den Geest, Let op; de eerste stelling, daar de kenteekens in zijn, al wie gebroken van harte is en arm van geest, die is in den staat der genade, die is van Gods Geest in het Woord; de tweede, Ik heb zoo geweest al over jaar en dag, of ik ben nog zoo, of ik ben lang zoo geweest, die is van haar; de derde, door geestelijke inwendige bewerking, is meer van den Geest, die haar de conclusie doet opmaken. Ziet zoo hebt gij de middellijke verzekering. Geliefden, zijt ge er toe gekomen? Als wij u daartoe gebracht hebben, dat ge zegt dat gij daartoe gekomen zijt, dan zeggen we, dat is 't daar vele vromen zich mede behelpen moeten, en daar ze doorgaans den weg mede overbrengen.

Maar dan is er evenwel nog iets wonderlijker, maar onuitdrukkelijker, dat niet te verstaan is, of het moet ondervonden worden; dat is de onmiddellijke verzekering. Gij zult zeggen, wat is dat dan, de drijving van een kwaker? Och neen, 't is naar het Woord: het Woord en de Geest stemmen hier overeen, Jes. LIX: 21. Hier gaat Woord en Geest niet één stapje vaneen, Is het dan dit, zult gij zeggen, dat God met een hoorbare stem uit den hemel tot hen spreekt? Neen het, hoewel het al 'n beetje er naar gelijk. Is het dan, dal iemand zoo een hemelsch licht krijgt dat hem omschijnt, gelijk Paulus op den weg gebeurde? Neen het, hoewel het er ook al wat naar gelijk. Is het dan in den derden hemel opgetrokken te wezen? Neen, hoewel het geestelijke er wat dichter bij komt. Wat is het dan? Hoort, dit is als Simsons raadsel voor die het niet bezit; 't is als het onleesbaar schrift van Beltsazar aan den wand; hoe kan men iemand zeggen wat een kus is, die ze niet ondervonden heeft? Kan men een blinde wel zeggen wat de zonne is, die ze nooit gezien heeft? Kunt gij de zoetigheid van den honing en de bitterheid van de galle wel kennen, zoo gij ze nooit geproefd hebt? Kan iemand kennen wat het is, een vader of een moeder van kinderen te zijn, als gij het nooit geproefd noch ondervonden hebt? Neen, zult gij zeggen, die dingen moeten door ondervinding verstaan worden. Nochtans is het bezit zoo gevoelig, of God uit den hemel zeide, hebt gij genade in Mijne oogen gevonden. Weet ge waar het in gelegen is?

1. Hierin : de ziel in de genade kort of lang geweest zijnde, al den kommer, vreeze, angst, twijfelmoedigheid, donkerheid, **aanvechtingen**, God doet het zoo al van haar harte wijken, al die wolken die het belet hadden, en Hij doet ze onderscheiden zien de genade Gods in haar; al de wolken zeg ik, gaan weg, en hij ondervindt

't geen er staat Amos V: 8: de doodsschaduw veranderd Hij in een morgenstond, en in den Ps. XVIII vs. 29, Ge doet mijne duisternissen opklaren. Daar welt niet een kommerlijke gedachte in haar op, de vijanden houden zich stil, het ongelooft ligt daar neder, en 't is al gedaan als God haar daartoe prepareert, daar komt zulk een kalmte, als dat al ophoudt.

2. Dan doet God alles voor haar open vallen, den geheelen Bijbel, de bedeeing, die den Drieëenigen God houdt in het werk der genade, Hij doet het al voor haar openvallen, ook het werk der genade in haar harte hoe het begon, zijn voortgang gehad heeft, in zijn groei en grootte; ze ziet het zoo klaar en ze zegt, ik zie niet alleen het zonlicht van Uw gunste, Heere, maar ik zie ook het sterrenlicht van Uw werk in mijn harte; 2 Tim. 1: 9-12. God legt niet alleen voor haar open, dat ze geroepen zijn naar het eeuwig voornemen Zijner genade, maar Hij doet ze ook weten in Wien ze geloofd hebben. Ps. XXXVI: 8, Hoe dierbaar is Uwe goedertierenheid, o God !

3. Hij leidt ze in dien afgrond, en dan komt de zalige God en zegt, gij ligt altijd en denkt, zou het werk Gods wel in mij zijn, en Hij geeft ze een onderscheiden licht om te weten, wat Gods werk in haar is, en wat haar werk is, wat genade en wat verdorvenheid is, Rom. VII. Ik zie zoo klaar, zeide de man, wat mijn werk en wat mijns Heeren werk in mij is. 1 Cor. II: 12. Ik zie de dingen die van God geschonken zijn.

4. Dan komt ze in de tegenwoordigheid Gods, en God zegt, nu zal Ik eens tot u genaken, en gij zult tot Mij genaken, Jac. IV: 8. Maar dan gaat er wat om. Wel, zegt God, gij zijt Mijn kind, Mijn uitverkorene. Ik heb u met een eeuwige liefde liefgehad, Ik heb u aan Mijnen Zoon gegeven, Hij heeft u gekocht, en Ik heb u aan Hem geschonken; Mijn kind, Mijne vriendinne, Mijne schoone, wil Ik uwe ziele eens overstroomden, zoodat gij moet zeggen, nu kan ik niet meer? Wel, zegt God, laat Ik u eens ontmoeten, terwijl Ik bij u ben zal Ik u ondersteunen, raad geven, Ik zal u niet begeven noch u niet verlaten, Mijn paleis staat voor u open, gij kunt altijd naar Mij toe komen, draagt niets langer op uw harte als gij wilt, spreekt het al uit.

5. Eindelijk, dan doet God ze zoo smelten, en ze is in zulke opwekkingen, dat ze niet en weet of het in of buiten het lichaam geschiedt, terwijl ze daar in haar kamer en vertrek is; ze weet niet of ze in de wereld is of niet, ze ligt daar als stijf tegen den grond, ze kan hetgeen ze ondervindt niet uitspreken van verwondering en blijdschap, ze zou bijna wel sterven van verwondering

en blijdschap, ze wordt van liefde als verslonden; ik heb genoeg, Heere, zeggen ze, zet Uwe hand aan mij, ik en kan niet meer, ik ben nu tevreden; ja Heere, ik en wensch niet meer, dat is 't, daar ik zoo lang naar gezocht en gewenscht heb; al moest ik nu sterven op dit momentje, kan ik niet twijfelen. Ps. IV:4, Wetet doch, dat de Heere mij tot een gunstgenoot heeft afgezonderd. Ps. XXVII : 1, Hij is mijn licht en mijn levenskracht, voor wien zou ik vreezen en vervaard wezen? En ze zouden de vijanden dan wel eens uitdagen en zeggen, wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? Rom. VIII: 33. En ze verbinden zich dan aan den Heere op het allernauwste, ja al moesten ze op dien tijd voor den Heere duizend dooden sterven, zooveel ze zichzelf kennen, ze zouden het wel willen doen; nu Gij mijn harte zoo verwijdet hebt, Heere, zeggen ze, nu zal ik loopen den weg Uwer geboden, Ps. CXIX:32. En de geheele wereld wordt haar bijna te veel, en ze zouden dan wel altijd geestelijk willen spreken, en ze zijn verwonderd dat er iemand anders kan spreken. Ach Heere, zeggen ze, ik voel geen zonde, ik voel geen kruis. Ziet, op zulk een wijze stroomt de Heere in, als Hij onmiddellijk verzekert; al hadden ze nooit iets gehad, en al kregen ze niet meer, ik ben voldaan, zeggen zé.

IV. Nu het vierde en laatste stuk, hoe schoonen staat is dat, en wat een liefelijke gestalte, en waarom?

1. Daarom: zoo een ziele weet niet alleen wat het geloove is van hongeren en dorsten, maar ook van vertrouwen en steunen en leunen op den Heere.

2. Daarom: zulken, als anderen van verre staan, gaan dan nabij; zij hebben de toeleiding tot de genade, ze komen in de binnenkameren, zij worden gevoerd in Zijn wijnhuis.

3. Daarom: zoo een ziele is in zulken gewenschten en gezegenden staat, dat geen pijlen haar treffen kunnen, noch eenige druk; geen argumenten, gewoonlijk tegen haar gebruikt, hebben klem.

4. Zoo een ziele krijgt een tonge der geleerden om met den moede een woord ter rechter tijd te spreken; ze weet elk raad te geven, in wat staat en gestalte hij is, God heeft het haar geleerd. Ach, zeggen ze, klein menschje, gekrookte rietjes, 't zal wel gaan, houdt maar vast.

5. Wat is 't een schoone gestalte? Hij kan van God niet af, hij kan zijn staat niet in twijfel trekken; al komen er nog zulke donkere wolken, hij houdt evenwel zijn staat vast, en als hij ingespannen raakt, dan maakt hij het goed; o God, zegt hij, dat hebt Gij evenwel gedaan, aan dat schoon, liefelijk spel der snaren

denk ik **zoo** dikwijls, Gij hebt immers mijn ziele liefelijk omhelsd, en hoe het gaat, zegt ze, de wortel der zake is evenwel in mij.

6. Ja, 't is zulk een zoete gestalte, want als God het haar geeft, dan komen er wel zulke gepaste Schriftuurteksten op haar harte, en ze weten wel of ze van God zijn; als ze van God niet en waren, zouden ze zulke aandoeningen op mijn harte niet kunnen nalaten, en ik **zoude** daar **zoo** niet mede kunnen werken; ja al wil een ander ze haar uit de hand nemen, al zag het op een Heidensch Rijk, of dit of dat, ze hebben er evenwel hare zoetheid van, en die Schriftuurplaatsen blijven haar bij.

Ziet daar, dat is dat zoete, die inwendige **verzekering**. **Laat** ons evenwel **u** met een woordje aanspreken. **Onvrome** menschen, gij kent het niet; ei zegt niet dat het verwaande menschen zijn, ze zijn dan allernederigst; zegt niet dat het een fatale staat is en een melancholyke staat; want als God zijne kinderen tracteert op het aangename van zijne gunste, zij verblijden zich met een heerlijke en onuitsprekelijke vreugde, **1 Petri 1 :8**. Gij denkt dat ze zulke neerslachtige menschen zijn, maar ze doen niet, ze zijn **als** 't paard van **Gods** majesteit. in den strijd, ze zouden wel over een muur **vliegen**. Vromen, die het genoten hebt of nog genieten zult, gaat dan niet in een' zak, treurt dan niet, maar zegt, ach Heere, het moet er uit of ik verstaan worde of niet, ik wil geen kwaad **geruchte** over den dienst van God brengen. Onvromen, weest niet verwonderd, dat de vromen zich kunnen verheugen en beven; dat ze kunnen bedroefd en blijde zijn. Gij kunt niet, **zoo** gij wilt opmerken ; want met de allergrootste genade gaat verdorvenheid gepaard, en **zoo** lang dat is, zal er blijdschap en droefheid zijn; nu zal eens Amelek en dan eens Israël de sterkste zijn; **zoolang** als dan eens het genadewerk en dan eens de verdorvenheid de sterkste is, **zoo** lang zal er verheugen en beven wezen.

Gij zult misschien in uw harte denken, die onmiddellijke verzekering is die wel Goddelijk? **zou** men wel kunnen weten of ze van God is? We merkten dat we het niet al zullen kunnen afhandelen, of we zullen er nog eens over moeten spreken, en dat zullen we dan **zoo** zoeken te doen, dat we **u** zullen doen zien dat ze distinct van God is, en dat God dat meest **aan** al zijne kinderen doet zien ; dan, daar er **zoo** onderscheiden gepredikt wordt, hoe komt het dat er **zoo** weinigen recht verzekerd worden ; daar we dan nog eenige zaken zullen bijvoegen. Dat is nu al te veel als God ons gelegenheid geeft, zullen we **u** klaar dat zoeken op -te helderen; en we zeggen dan, 't is **geene** versiering noch **verzinninge** dat God dat geeft. Voorleden rustdag zagen we aan

deze plaatse, hoe God zal zijn alles en in allen, als die onderwerpinge van Christus onder zijn Vader zal geschied zijn, uit 1 Cor. XV : 28. Doe hadden we en bezagen we het heerlijke dat boven is en zal zijn, en nu hebben we mogen zien het heerlijke dat God aan zijne kinderen beneden doet. Nu, ik hope dat de Heere dit aan ons en u zal zegenen tot Zijne eere om Zijns Zoons Jezus Christus wille. Amen.

ACHTTIENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin voorkomen deze vijf dingen:

- I. De nare klachte van die zeggen dat ze niet verzekerd zijn,
- II. Dat er sommigen tijden zijn, waarin ze deze verzekeringe niet moeten wachten,
- III. Op wat tijden God wel gewoon is de verzekeringe te geven.
- IV. Of de verzekeringe wel zeker en Goddelijk is.
- V. Daar er **zoo** onderscheiden gepredikt wordt, hoe het komt dat de wereld **zoo** verzekerd blijft,

WIJ lezen Exod. XXXIII : 12, dat Mozes **zeide**: Heere, Gij hebt gezegd, dat Gij mij bij name kent, en ook dat ik genade gevonden hebbe in Uwe oogen.

Genade in **Gods oogen** gevonden te hebben, dat is wat groots; genade voor den tijd, in de eeuwigheid; genade in den tijd; genade na den tijd, als de tijd zal uitgediend hebben; als uitverkorenen naar de voorkennis **Gods** des Vaders, in de heiligmakinge des **Geestes**, tot gehoorzaamheid en de besprenging des bloeds **Jezu Christi**, 1 Petri **I:2**. Dat is het grootste, het beste deel, dat er onder de zonne is, het allernoodigste, daar niemand van ons gebrek aan hebben mag, zou hij gelukkig zijn. Maar **zulken** zijn rare, het is wat zeldzaams als gij ze ontmoet; daar zijn er niet veel, een klein **jongsken** zou ze opschrijven; ze zijn als eenige weinige bossen druiven aan **eenen** wijngaard. Geen **grooter** kroone is er onder de zonne, als **zoo** gekroond te worden met **goedertierenheid**, Ps. **CIII: 4**. Wat maakt een schepseltje, al was het een bedelaar, voortreffelijker te wezen als een koning, Spr. **XII: 26**.

Maar hoe groot is het genade gevonden te hebben in de **oogen Gods**, zou is er nog een tweede genade, en die is nog **grooter**, en dat

is verzekerd te **wezen** van zijne genade: dat is dit, dat God zegt: ziet, Ik hebbe u bij name gekend, **ende** ook, gij hebt genade gevonden in Mijne **oogen**. Verzekerd te zijn, is dan nog **grooter**, middellijk of onmiddellijk, of beide. Gelijk de middellijke is, wanneer een kind **Gods** zich neffens de kenteekens, die overvloedig in het Woord zijn, nederlegt, en na een nauw onderzoek des harten de vrijmoedigheid krijgt door geestelijke bewerkingen, om de uitsprake te doen en te concludeeren, Van die spreekt Paulus ook, 2 Tim, 1: **1-12**, God riep mij naar Zijn eeuwig vournemen en genade, en 't raakte zoo verre, dat ik **zeide**, ik weet in Wien ik geloofd hebbe. Dit geschiedt na een nauwkeurig onderzoek van zijn staat, daar dan op **volgt** een Godzalig leven; dat bevestigt Jacobus, toont mij uw geloof uit uw werken, en ik zal u uit mijne werken mijn geloof toonen, kap. II: 18. 't Is groot genade te hebben; maar nog **grooter** middellijk verzekerd te wezen, maar nog **grooter** is 't onmiddellijk verzekerd te wezen, zoo inwendig en distinct aangetoond te worden de dingen, die hun van God geschonken zijn, Rom. VIII: 16, Gods Geest getuigt in en met haren geest, dat **ze** kinderen **Gods** zijn, Maar nog al **grooter** is het alle beide te hebben, de middellijke en onmiddellijke, als God **zoo** het eene geeft en het andere ook, als Hij ze de middellijke en zulk een klare gevoelige er bij geeft. Daar moet men van zeggen, dat is het geheim van **Gods** binnenkamer, dat is in het wijnhuis gevoerd te worden, dat is den Geest te krijgen tot 'n zegel en 'n onderpand, **zoo** door 'n verstandige redekaveling en **onmiddellijk**. Die zijn naast aan den **hemel**, en als met de Discipelen op Thabor, en naast aan de bewerking van Paulus, 2 Cor. II: 1-4. Als God dat belooft mede te **deelen**, dan vervult Hij hetgeen de Heere Jezus **zeide**, Joh. XIV: 21, 23, Ik en Mijnen Vader zullen komen en woningen bij u maken, en ons **zelven** aan u openbaren. En wij mogen er wel bijvoegen, de Geest van God ook: de Vader, de Zoon, en de Heilige Geest zullen komen, en wij zullen tezamen **onszelven** aan u openbaren,

Maar als dat geschiedt, dan gaat **er** wat om, dan verbinden ze zich aan God. O dan passeert er wat, als de Drieëenige God **zich** aan zulk een harte openbaart. Dan komt God de Vader en Die zegt: wel Mijn uitverkoren kind, gij zijt Mij een uitverkoren vat, zijt gij Mij niet een dierbare zone? zijt gij Mij niet een troetelkind? kan een vrouwe haren zuigeling vergeten, dat zij haar niet ontferme over de vrucht hares buiks? **zoo** en zal Ik uwer niet vergeten, weest welgemoed. Ik ben met u verzoend en uwe zonden zijn u vergeven. Dan komt God de **Zoon**, en die openbaart zich ook. aan haar; wil **Ik u** eens naar het harte spreken, zegt Hij.

Gij zijt Mijne vriendinne, Mijne schoone, Mijne volmaakte; gij hebt Mij het harte genomen met eene van uwe oogen, met een keten van uwen hals; Mijne genegenheid is tot u; nu zijt gij in Mijne oogen als eene die vrede vindt. Dan komt God de Heilige **Geest**, en die openbaart Zich ook aan haar; zijt ge nu gerust, zegt Hij, nu God met u bevredigd is, en Ik uw zegel ben, uw onderpand, uw eersteling van uw eeuwig geluk, en Ik u zoo trooste? Ik zal u leiden op een effen pad en bij u blijven; vertrouwt nu dat Ik u nooit begeven noch verlaten zal, Als dat komt, daar drijft dat harte op al den kommer en al de zwarigheden van de wereld door; laat er nu komen wat er wil ; denkt er aan, zegt de Drieëenige God, wat er tusschen u en Mij gepasseerd is, overdenkt de oude dagen, Ps. LXXVII:6. Laat dat lieflijke spel der snaren nooit uit uw zin varen ; als gij gaat in het water en in de rivieren, zoo zijt gij nu verzekerd dat er niets u scheiden zal van de liefde Gods, Rom. VIII : 38, 39.

Als men dat inkijkt, en men hoort dat er zulke genaden te krijgen zijn, gij moet het toestemmen dat ze te krijgen zijn. Gij ziet het, gij hoort het, gij leest het. Wiens harte zou niet gaande worden, als gij hoort dat anderen ze hebben, om te zeggen :o God! geef ze mij ook, ach, mocht ik ze ook hebben! Wie zou er niet met lust bevangen worden en zeggen: Heere! laat ik toch niet langer zoo van verre staan, kust mij ook eens met de kussen van Uwen mond, hebt Gij maar dien **eenen** zegen? Zegent mij er ook mede, ik kan, ik mag, ik zal U niet laten gaan, voor dat Gij mij met dat dierbare Uwer gunste ook gezegend hebt; ik ben er ziek om:

Geliefden, als we laatst over deze woorden spraken, zoo hebben we u doen zien, wat de duivel, de wereld en een donker kind van God, die de verzekering nog miste, van de verzekering oordeelden. Wij toonden dat er een verzekering was; dan hebben we u de middellijke doen zien, dan de onmiddellijke; maar daar bleef nog wat over, en dat zouden wij u tegenwoordig doen zien. Doe bleef ons over:

I. De nare **klachte** van die de verzekering nog misten ;'t was of gij zoo een harte ten hemel hoorde schreeuwen: och! dat mis ik, en zou er nog wel een weg voor mij wezen om dat te krijgen?

II. Zoo moeten wij u zeggen, dat er sommige tijden zijn, in welke gij het niet moet wachten.

III. Zullen wij u **toon**en, op wat tijden God het wel gewoor1 is te doen.

IV. Zullen wij onderzoeken, of die verzekering door gevoel **zeker** en Goddelijk is.

V. En eindelijk, waar het van daan komt, daar er zoo onderscheiden gepredikt wordt, dat de wereld evenwel zoo verzekerd blijft.

Dat zijn onze vijf stukken. Eerst, 't was of er een gekerm opging: dat mis ik, en is er nog wel raad om daartoe te komen? Dan zullen we u doen zien, in wat tijden gij het niet moet wachten, Dan, in wat tijden God het meest gewoon is te geven. Vervolgens, of ze zeker en Goddelijk is. Eindelijk, hoe het komt, dat de blinde wereld van hare zaligheid zoo verzekerd is en blijft, en dat de vromen er zoo donker omtrent blijven.

·I. Wat het eerste aangaat: och dat mis ik, zegt menige donkere ziel ; over dat uitroepen moeten we u onderhouden met eene vrage drie of vier.

1. Is dat waar, dat gij het mist? Kunt ge dat zoo al vrijmoedig zeggen? Kent ge het wel? Zoudt ge geen scrupel in uw harte vinden, als gij dat werk loochende? Dat gij zoo beklemd niet waart, gij zoudt het misschien niet loochenen. Zij en hoorden niet naar Mozes vanwege de benauwdheid. Job zeide: al antwoordt Gij mij, ik en zal het niet gelooven, dat Gij mijne stemme ter ooren genomen hebt, Kap. IX: 16.

2. Wij moeten u nog eene vrage doen: is het zoo dat gij het mist, hoe zijt ge dan staande gebleven? Hoe hebt ge het kunnen uithouden tegen al de ontmoetingen, die de duivel, wereld en uw vleesch u aangedaan hebben; tegen al den spot, smaad en belaching, die u is aangedaan? Nature kan het zoo lange niet uithouden, genade kan het ook kwalijk doen, zoo er niet altemets doorloopt zoo eene genoegelijke aandoening als deze ; de Heere is met u, gij strijdbare held, Richt. VI : 12 en Ps. CXXIV: 1-3, Ten ware de Heere, ten ware de Heere, Die met ons geweest is, ze hadden ons levendig verslonden.

3. Wij moeten u nog een vrage doen: zoo gij ze mist, hoe is het mogelijk dat gij zoo ruim uit betuigen kunt, dat er u niets voldoen kan als Gods gunste? Hoe is het dat de Heere Jezus en Zijn Geest u zoo dierbaar is, hoe is dit zoo, dat gij uw staat niet wegwerpt? Hoe is dit zoo, dat ge uw onzeker en bedispu-teerd deel voor geheel de wereld niet zoudt willen ruimen? 't Kan niet wel wezen, of daar moet wel eens een zoete smaak wezen dat de Heere goed is.

4. Kunt ge uit die klachten geen bewijs voor uw genadestaat halen? In de nature zijnde, klaagt niemand over gebrek van licht of blijdschap, en dat ze niet eens dankbaar kunnen zijn. Wilt gij dankbaar wezen, gij haalt uw dankbaarheid uit de klachten van

dat gij de verzekering mist. En genomen het was eens zoo, dat gij ze nog miste? Ja, zult ge. zeggen, niet alleen genomen, maar het is zoo; en is er nog wel een weg, langs welken ik er toe komen kan? Wat weg moet een ziele, die onder een wolke is, inslaan, om ten lichte des Heeren te komen? Wij antwoorden: wilt ge een goeden en veiligen weg hebben, aan welks einde licht is?

a. Stelt het altijd bij God en menschen niet onmogelijk om er toe te komen. Alle dingen zijn den Heere mogelijk; Hij kan de doodsschaduwe veranderen in den morgenstond; Hij kan de duisternis doen opklaren, dit wonder is van Zijne hand. Bekijk ze die nog kortelijk met u de kerk uit- en ingingen; als gij ze hoordet spreken, ze zouden zeggen, dat ze **alzo** moedeloos waren als gij, maar nu moeten ze over dat spreken zich schamen, dat ze zeiden dat ze het hun leven niet zouden ondervinden.

b. Werpt het zoo verre eens niet weg, met te zeggen, ja ik zal het evenwel mijn leven niet ondervinden. Eilieve, legt doch zoo tegen den Heere niet in den wind, ziet doch tegen het werk zoo niet op.

c. Hoe donkerder het is, roept **zooveel** te sterker aan in het gebed. Ps. LXI: 3, Van het einde des Iands roepe ik tot U, als mijn **herte** overstelpt is. De Heere Jezus, in zwaren strijd zijnde, bad te ernstiger, Luc. XXII: 44.

d. Geeft altijd nauw acht in **elken** dag en jaar van uw leven, en zoekt te leven nabij God, nabij uw harte, nabij uw consciëntie, nabij het Woord, nabij de vromen; stelt uw **herte** op uwe wegen, Hagg. I: 5. Kent den Heere in alle uwe wegen, Spr. III: 6. **Ge-**
wennet u aan God, Job XXII: 21.

e. Wilt ge een goeden en veiligen weg hebben om er toe te komen, **zoo** verzuimt **uw** eenzame plichten niet, in uwe binnenkamer en eenzame plaatsen. Onderzoekt en vraagt daar **uzelven**, mediteert, bidt, als het niemand en weet als God en gij alleen. Sluit uwe deuren na u toe, en valt op uwe knieën, en maakt **zoo** een verbond met God; Gen. XXIV: 63 **ging** Izaäk om te bidden en te mediteeren alleen in het veld.

f. Weest zeer naarstig in uwe huisplichten omtrent uwe dienstboden en kinderen, en allen daar gij over gesteld zijt; bidt en leest er mede, haalt een stuk van een predikatie op, ondervraagt ze, vertelt ze **Gods** daden; **zoo** hebben onze voorvaders gedaan. Leest Deut. VI: 7, Eph. VI: 4 en Hand. **X**: 1, 2, wel, Cornelius die bidt **zoo** geduriglijk, zei God tegen Petrus.

g. De openbare middelen verzuimt die niet, als **zoo**, dat er uw

gemoed in bevredigd kan zijn. Hebr. X : 25, Laat ons onze onderlinge bijeenkomsten niet nalaten.

h. Verzuimt niet de verbondmakinge met God in het openbaar op verbodsdagen, avondmaalsdagen; verzuimt het niet. De Heere Jezus zei : doet dat tot Mijner **gedachtenisse**; zoo gij het doet, zegt de Heere, Ik zal ook wel eens komen en avondmaal met u houden, en tot u zeggen: **etet** vrienden, drinket, en wordt dronken, o liefste, Hoogl. V : 1.

i. Particuliere verbondsmakinge is er ook al een goede weg toe. Abraham, wat een licht kreeg hij, als hij ‘t verbond met God gemaakt **hadde**, en Jacob ook? Abraham nog eens, Gen. XVII. Jacob menigvuldig. Dan komt Gods wel eens, en Hij doet u zien het belang, dat gij aan God hebt, en Hij doet u dan wel die eenvoudige keuze doen. Jos. XXIV : 15, Aangaande mij, ik en mijn huis zullen den Heere dienen.

j. Stelt God geen perk, maar bezit uw ziele in lijdzaamheid op den Heere, en zegt: Heere, ik en ben geen genade waard, wat zoudt Ge mij licht geven? Maar mag ik evenwel niet eens zeggen, alles heeft zijn tijd, het gewenschte stondelje van troost en licht moet er ook zijn, Hij maakt alle ding schoon op zijnen tijd ?

Daar is ons eerste **stuk**; wilt gij dien weg in, naar het Woord kunnen wij ze u dan toezeggen; maar al kermdet gij nog **zoo**, dat is geen wonder, als gij dien weg niet en houdt. Houdt dien weg en ‘t licht zal haast over uw **tente** komen.

II. Wacht het evenwel niet op alle tijden; daar zijn sommige tijden, in **dewelke** gij het niet te wachten hebt. Gij moogt het wel begeeren, maar gij moet het niet wachten in een tijd van strijd, of in een tijd dat God Zijn aangezichte verbergt, vrijmachtig of na een begaan misdrijf, of in een tijd dat de zonde zeer levendig geworden is.

1. Wacht het niet in een tijd van strijd, als de verzoeker begint uw geloof te verzoeken, als de satan u zeer zoekt te ziften, als hij rondom u gaat als een brieschende leeuw, Luc. XXII : 31, 1 Petri V : 8. Dan is het tijd om de wapenrusting **Gods** aan te doen, Eph. VI : 11—18. Dan is het, strijdt den goeden strijd des geloofs, doet aan de **geheele** wapenrusting **Gods**, houdt u mannelijk, 1 Tim. VI : 12, 1 Cor, XVI : 13.

2. Niet alleen in een tijd van strijd, maar ook niet, als God om een merkelijke reden Zijn aangezichte verbergt, of vrijmachtig, of om beide, **zoo** dat men zeggen moet: Gij **zijt** toornig op ons, **Jes. XII** : 1. Dan wijkt de Heere wel **zoo**, dat ze moeten zeggen met Job, ga ik voorwaarts, ik zie U niet; ofte achterwaarts, ik

merke U niet; keer ik mij ter rechter- of ter linkerhand, Gij en waart daar niet, Kap. XXIII : 8, 9. Of met de Bruid, Hij was geweken, mijn Liefste trok Zijne hand van 't gat der deure, (dan is het een tijd van ontroeringe), mijn ingewand wierd ontroert om Zijnentwille, mijn ziele ging uit vanwege Zijn spreken, Hoogl. V : 4-6.

3. In een tijd van zonderval moet ge het ook niet wachten als de kracht der verdorvenheid sterk is, als het tot een begane daad komt of tot geen begane daad. Als de natuurzonde zoo de meester is, dan ziet gij **zooveel** leelijkheid in u, dat gij om **geen** verzekering durft denken; zoo een snoode, is het dan, zou die van verzekering spreken? Dan rust men niet, voor dat het voor het **aangezichte** van God den Vader beleden en betreurd is; men rust niet, voor dat het in het bloed van den **Zone Gods** verzoend is, en door den **Geest Gods** verbeterd; men rust niet, voor dat de kracht der verdorvenheid geminderd is. Hoogl. V, daar was toen wat anders te doen als om verzekering te denken. En Ps. VI, daar was wat anders te doen; doe **was** het een tijd om te bidden en te kermen, doe zijne beederen **zoo** verbrijzeld waren.

III. Dat zijn **zoo** de stonden, daar gij niet wel staat op maken kunt om de verzekering te wachten; nu ons derde stuk: op wat gelegenheid geeft God ze wel meest?

1. Eerst, als de ziele **zoo** overstelpt wordt, als het te hoog begint te gaan in de nederbuiging, nadat men een goeden weg heeft ingeslagen. Dan is het, ach Heere, ik kan nu niet langer; maar dan is het ook: weet gij niet dat Ik in het hooge en in het verhevene wone, maar ook bij de nederigen van geest en verbrijzelden van **herte**, om ze levendig te maken, Jes. LVII: 15. Nu is het genoeg, gij **zoudt**, door al te overvloedige droefheid wel verslonden worden, 2 Cor. II: 6, 7. Het is genoeg, als men begint te zeggen; ach God! ik kan niet meer, en als gij dan op den goeden weg gebleven **zijt**. Doe Petrus **zoo** bitterlijk geweest had, en hij was op het goede pad gebleven, doe was het: gaat, zegt het Simon. Als de Emmausgangers niet meer en konden, doe was de Heere bij hen.

2. Dan wel, als God een Christen, of een openbaar persoon roept tot een zwaar werk. Jeremia, zegt God, Ik zal u stellen tot een koperen muur bij het volk; maar wat ziet gij? Eene **amandelroede**, Heere, **zeide** hij. Gij heb wel gezien, zei de Heere, Jer. I vs. 10—12. Mozes, zei God, Ik zal u naar **Pharao** zenden; wat ziet ge? Een brandende braambosch, Exod. 111: 1—2. En **Jes.**

VI, Propheet, zei God, gij zult het harte **dezes** volks vet en zwaar maken; hij zag den Heere der heerlijkheid op Zijnen troon.

3. Dan wel, als er zware verzoeken op handen zijn. Matth. IV, De duivel verzocht hem. Paulus wist niet, of het in of buiten het lichaam was, 2 Cor. XII

4. Dan wel, als er zwaar kruis voor een Christen staat **gepre-**pareerd te worden. Mijne discipelen, zei de Heere, gij zult **zoo-**veel moeten lijden, komt eens mee naar Thaber, Matth. XVII. Dat vergeet ik mijn leven niet, die stem van de hoogwaardige Majesteit op den berg, 2 Petri I : 16-18. Paulus, zegt de Heere, gij zijt een uitverkoren vat, Hand. IX, Daar ziet hij den Heere, maar gij zult veel moeten lijden voor Mijne name, zei de Heere.

5. En weet ge wanneer nog wel allermeest ? Nadat iemand zwaar geleden heeft, Job XLII : 5. Heere, ik hebbe **zoo**veel van U gehoord, zei Job, maar nu ziet U mijn ooge.

6. Nog eens, als iemand voor de zake **Gods** eens trouw is uitgekomen. Daar komt de Heere bij Elia in de woestijn, toen hij **zoo** geijverd had, en hij vertoont zich aan hem, en zei: wat maakt gij hier Elia ? gij moet hier niet wezen, woudt ge in de woestijn schuilen, gaat onder de menschen, 1 Kon. XIX : 13—15.

7. En dan ook wei, als de dood gaat naderen. Uw padje is licht al korter als gij denkt. Laat **Ik** u eens verkwikken, zegt de Heere en **zoo** maakt Hij u bijtijds al los van de wereld, en Hij doet u zuchten om eens ontbonden te wezen; en Hij doet **zoo** den Hemel **al** eens in het harte dalen zoodat ze geen **vreeze** des doods hebben, als Gen. XLIX : 18 en Luc. II : 29, De Heere heeft mij getoond, zei Petrus, dat mijn aardsche tabernakel haast zal verbroken worden, 2 Petri 1 : 14.

IV. De tijden en stonden gezien hebbende, nu het vierde stuk: Is het wel goddelijk, is het niet eene loutere **inbeeldinge**, een gissing? 't Is louter goddelijk, het is de minste gissing niet, Als het komt, het is goddelijk, het brengt zijn klare **teekenen** mede. Wilt gij de **teekenen** zien? Het komt doorgaans op goddelijke bewerkingen, op het gebruik van goddelijke middelen, het gaat met een goddelijk licht gepaard, daar is een goddelijke kracht onder die hen overreedt, 't is gegrond op een goddelijk gezag, en daar komen goddelijke vruchten achterna; ja 't is bij alle vromen hetzelfde, en wordt van de wereld gezien. Let eens:

1. Het komt op goddelijke bewerkingen, daar komt **zulken** licht. Eer die goddelijke bewerkingen komen, gaan er doorgaans vele dingen vooraf. De Heere was in het vuur niet, in den wind niet, in de aardbeving niet, maar in het suizen van een zachte stilte,

1 Kon. XIX:11, 12. De Heere is dikwijls in den noordenwind niet, maar wel in den zuidenwind, die het harte doorwaait, Hoogl. IV:16. In den geest der dienstbaarheid niet, maar in den geest der aanneming tot kinderen, Rom. VIII:15.

2. Het komt doorgaans onder het gebruik van goddelijke middelen, bidden, schreien, lezen, schreeuwen tot God, betuigen, snakken er naar, zou ik het nog wel eens krijgen, zou ik nog wel eens eene vriendelijke ontmoetinge krijgen? Och mocht ik het eens weten, wat er dan omgaat. Na strijd, worstelingen, zoeken, komt het.

3. Het is niet alleen goddelijk, omdat het gepaard gaat met zulke goddelijke werkingen en onder het gebruik der goddelijke middelen, maar het licht is zoo goddelijk, het is geen gissen als de zon schijnt. Men ziet het bij de Profeten, bij dat licht dat God in hun harte gaf, de Heere spreekt zeiden ze. In Uw licht zien wij het licht, Ps. XXXVI:10.

4. Daar is zulk een goddelijke overreding bij; al de argumenten tegen haar hebben nu geen stal noch val, geen sleur noch geur. Weet dit, dat God zich mij tot een gunstgenoot heeft afgezonderd, Ps. IV:4. Nu weet ik dat de Heere met mij is.

5. 't Komt op zulk een goddelijke autoriteit en gezag; 't is niet buiten het Woord, noch tegen het Woord, maar het is in het Woord gegrond.

6. Het wordt gevolgd met zulk een goddelijke heiligheid; de vertroostende en verlichtende Geest is ook een heiligende Geest; ze willen anderen niet tegen den grond slaan; ze zijn zelfs zoo klein als een wormpje, daar is als geen geest in hen vanwege dat God dat aan hen doet.

7. De vromen, die het bezitten of bezeten hebben, 't is hetzelfde, zeggen zij, zooals ik het genoten hebbe.

8. Eindelijk, de wereld ziet het. Luc. I:22, Zij bekenden dat hij een gezichte gezien had.

V. Nu het laatste stuk: hoe komt het, dat zoo onderscheiden gepredikt en elk zijn bescheiden deel gegeven wordt, dat de wereld zoo verzekerd blijft, al hebben ze geene genade, ze houden hun staat vast.

1. 't Schort somtijds aan de predikanten; 't zijn niet altijd vromen; die het niet en zijn, zijn mede van zulk een eenvoudig en ernstig prediken, en van geestelijk onderscheiden te zijn, vijanden; ze kunnen het zelfs niet dragen.

2. 't Schort ook aan het volk; gij zoudt mij ontrusten, zeggen ze; die dat doen, daar komen ze niet, of komen ze er, ze laten

het over hun hoofd vliegen, hun hart is er tegen. Waarom? ze zouden hun hand op een ledige plaats slaan.

3. Omdat de gemeene kenteekens voor ware genomen worden; tijdgeloof, eens een overtuiging en vlaag gehad te hebben, houden ze voor ware genade; 't is mis.

4. Omdat ze in Gods kinderen zoovele vlakken zien; ze zien niet dat er twee menschen in zijn, een oude en een nieuwe; ze zien de vernedering van Gods kinderen niet.

Dat zijn onze vijf stukken, legt er uw harte neffens. Zegt gij, och ik dorst er naar. Zegt ge dat uit nieuwsgierigheid, of om een gemakkelijk leven te leiden, of om uzelfen te verhoovaardigen? Langs zulke wegen geeft het God niet; maar anders zal het licht haast op zijn tijd komen. Amen.

NEGENTIENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin men vindt deze vier zaken:

- I. Een omzichtig onderzoek, of iemand in den staat der genade is.
- II. Levendige en klare kenteekenen, of hij er in is.
- III. Hoe God elk roept tot onderzoek.
- IV. Zoo iemands harte ja mocht zeggen volgens de teekens, en hij en hadde de onmiddelijke verzekeringe van Gods Geest niet, of hij daar dan wel staat op mocht maken?

PSALM XIX: 11 vinden wij dat de Koning zegt: Uw Woord is zoeter dan honing, ende honingzeem. Dat vrome harte mist geen prenten genoeg, als zijn harte door verheffinge gaande was, om de zoetigheid van het Woord uit te drukken, om elks harte ook gaande te maken. Dan is 't, uw Woord is zilver, gelouterd in een aarden smeltkroes, gezuiverd zevenmaal, Ps. XII:7. Dan was het eens, uw Woord is een lampe voor mijnen voet, en een licht voor mijnen pad, Ps. CXIX:105. Dan was het eens, uw Woord is beter als grooten rijkdom, vers 14. In dezen Psalm noemt hij de prente van honig.

Honing is zoet, zegt hij, maar uw Woord is nog veel zoeter. In 't raadsel van Simson zeiden de mannen, wat is zoeter als honing, Richt. XIV: 18. Deze man die zegt het, wat dat zoeter was; het Woord is zoeter. Honing kan men van walgen, honing kan

men vertreden, het kan ongezondheid baren; het Woord is zoeter, aangener, gezonder; Gods kinderen worden het niet moede, ze walgen er niet van. De kamerling zat met dat Woord op zijn schoot, Hand. VIII. Het is het eerste boek, daar ze naar omzien. Die te Berea, die zaten er mede in hun vertrek en in hun kamer, in eenzame plaatsen; ze onderzochten dagelijks den Bijbel, of die dingen alzo waren, Hand. XVII:11. De Joodsche vaders en moeders hadden den Bijbel aan den haard, in hun binnenkamer, en aan hun tafel, en ze spraken er over met hun kinderen, en leerden ze er uit, Deut. VI:7.

Ja 't is als 'n geheelen vloed van honig, het is niet als een honig graatje. 1 Sam. XIV, daar komt Jonathan in het veld, daar een stuk lands was dat vol honig was; hij stak het uiterste van den staf in den honig en proefde daarvan, waardoor zijne oogen verlicht wierden; maar hier is een geheele honigvloed: zij zullen niet alleen kennen, maar zij zullen vervolgen te kennen, Hos. VI:3. En hebt ge er iets van geproefd, gij moet al weer wat anders hebben; ze vergeten hetgene dat achter hen is, dat ze geproefd hebben; ze strekken zich ook tot hetgene dat voor hen is, Philipp. III:14. Hij heeft nog niets gekend, die meteen zijn bekomste heeft; de allerwijste die kent maar ten deele, 1 Cor. XIII:9. 't Is maar een klein stuksken van de zake, Job XXVI:14.

Wij vinden dat Simson had een stuk van een honiggraat, hij gaf er zijn vader en moeder van te eten, en hij at er ook van, en hunne oogen wierden er door verlicht. Zoo is het ook met het Woord; hebt ge een stukje van het Woord, gij neemt het in uw hand, in uw verstand, in uw harte, gij maakt er u zoo familair mede; en daar zijn zoo sommige teksten in Gods Woord die als een honiggraat zijn, daar een Predikant wat van eten moet, en daar hij zijn volk ook al wat moet van te eten geven. Daar zijn volle borsten van vertroosting in sommige teksten; sommige teksten wegen 't meest op de harten; daar zijn er, die als een cordiaal eene hartsterking geven, als gij ze hoort noemen.

Wij hebben hier zoo een tekst, die gij niet kunt hooren noemen, of daar is zoetigheid in. Wij verheffen ze niet te veel; gij kunt ze niet lezen, of daar is wat in. Wij hebben ze zoo al verscheidene malen ingezien, en zij blijft nog zoo al vloeien, het eene is niet weg, of daar is wel weer wat anders.

Laatst zagen wij de zwarigheid, dat de gekrookte rietjes zeiden: hoe zou ik durven hopen, daar ik in den staat der nature ben? Mag iemand wel hopen die in den staat der nature is? neen; mag die

niet maar alleen hopen die in den staat der genade is? ja. Dan zagen we dat er menschen waren, die het ruim uit zeiden, ik ben er in, die er nochtans niet in waren en dat was een geslachte dat rijk was in zijne oogen, en ze waren arm, maar ze wisten 't niet. Dan waren er anderen, en die zeiden, ik ben niet in den genadestaat, en ze waren er immers in; en dat was een geslachte dat arm was in zijne oogen, en zij hadden veel goed. Dan waren er, die zeiden ik ben in den genadestaat, God zij geloofd tot in eeuwigheid voor Zijne gunst, Hij heeft mij doen smaken de zekerheid van mijne zaligheid, Hij kust mij met de kussen Zijnes monds, Hoogl. I: 2. Als wij nu die drierlei slag bekeken hebben, zoo moeten wij nu ons elk gaan opwekken en zeggen : komt laat ons met omzichtigheid en nederigheid onderzoeken of wij in den staat der genade zijn; laten wij levendig bewijzen en proeven uit het Woord in ons hart zoeken, uit welke wij bewijzen dat wij in den staat der genade zijn; laat ons onszelven voor God ter toetse roepen en laat ons zien, als ons harte getuigt dat de kenteekens in ons zijn en Gods Geest getuigt het ons niet, hoe verre dat wij dan op ons hart volgens de kenteekens staat kunnen maken. Vier stukken+ moeten en zullen wij dan nu doen:

I. Moeten wij ons in alle omzichtigheid onderzoeken, ik en gij, of wij in den staat der genade zijn of niet.

II. Moeten wij klare en altijd doorgaande proeven uit het Woord ons voorleggen, bij welke het blijkt, dat wij er in zijn.

III. Zullen wij uit Gods Naam ons voor God roepen ter onderzoek.

IV. Moeten wij zien, al zijn wij niet verzekerd, en ons harte getuigt dat de kenteekens in ons zijn, hoe verre dat we op liet getuigenis van ons hart staat mogen maken.

I. Wat het eerste aangaat: gij kunt wel merken, en daar zal hier niemand zijn of hij zal moeten toestemmen, dat ik en gij omzichtig en nederig onderzoeken moeten, of wij in den staat der genade zijn. Wilt ge de reden weten?

1. Het is het duidelijk bevel en de last van onzen God; het is Zijn wille, daar Hij niet van wijken zal tot op het oordeel toe. Zeph. II:1, 2 Cor. XIII : 5, 1 Cor. XI : 28, 29, 2 Petri I : 10, daar zult gij de teksten vinden, het zijn zulke klouwers van teksten, die daar staan tot op het oordeel toe. Wij zullen ze niet alle noemen, omdat wij het anders niet ten einde zouden kunnen brengen. Uit kracht nu van dien last, zoo komen de begenadigden en zeggen, Ps. LXXXVII: 6, Ik overdachte; en Klaagl. III: 40 zeiden ze tot malkanderen, laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken.

2. Een mensch, die zich niet onderzoekt, of die te kerke of ten

Avondmaal gaat, of dat hij hoort prediken, hij heeft er geen nut van; al gaat gij honderdmaal te kerk en gij onderzoekt u niet of gij in den staat der genade zijt, gij kunt er geen nut van hebben. Eliphaz zei, hoort dit, en **bemerkt** gij dit voor u **zelven**, Job V : 27. Dat is de echo van een **predicatie**, het onderzoek. Als God zegt, doet dat: dan moet ons harte zeggen, ik doe het, Ps. XXVII : 8. Dat is het herkauwen van het Woord, dat is het achtgeven op het Woord. Meent gij dat al die menschen in een kerk eten, die niet en slapen en die **overende** staan? Och neen; maar die naar binnen gaan. In den LXII Psalm, gij sprak eens, en ik hoorde tweemaal, vs. 12. Daar is geen vrucht zonder onderzoek.

3. Waarom moeten wij ons onderzoeken? Omdat van die in den genadestaat zijn in de gemeente het getal niet zeer groot is. Bekijkt eens een huis, daar vijf of zes menschen in zijn; 't zal al veel wezen, **zoo** gij er één onder vindt, die in de genade is. Bezieet eens een kamer vol volk; 't zal veel zijn, **zoo** gij er een of twee in vindt. 't Kuddetje is **zoo** klein, 't getal is **zoo** weinig, Luc. XII : 32, Matth. VII : 14 en XX : 16. Wij moeten malkanderen niet ophouden; 't is er hier en daar een; gaat in dorpen, en steden, en familiën, daar is er hier en daar een gestrooid.

4. Dat niet alleen dat 'het getal **zoo** weinig is, maar die zich niet en onderzoekt in de gemeente is een onhandelbaar lidmaat, en een ongezeggelijke, en zeer moeielijk te **bekeeren**; gij zoudt eer op een openbaren goddelooze kracht doen; hoeren en tollenaars gaan u voor, zei de Zaligmaker, Matth. XXI : 32. Het Woord doet dikwijls meer nut op een profaan en een goddeloos mensch.

5. Moeten wij ons onderzoeken, omdat ware en schijngenade **zoo** dicht bij malkanderen komt. Een predikant met een, of een predikant met twee talenten, 't komt **zoo** dicht bij malkanderen; het kan haast niet dichteren komen. De wijze en dwaze maagden, hoe dichte kwamen ze bijeen? 't waren alle beide maagden, ze hadden haar lamp van belijdenis, zij sliepen alle beide, ze klopten alle beide; 't is Sibboleth of Schibboleth, het scheelt maar twee lettertjes; 't zijn of schijn scheelt maar weinige letteren en vele zaken. Hebr. VI: 4-6, Ze worden verlicht, ze smaken het goede Woord **Gods, ende** de krachten der toekomende eeuwe; en dan nog afvallig worden !

6. Ja. Waarom nog? Ach hoe rampzalig zou het wezen in een zaak van zulk gewicht in een oogenblik verloren te wezen, en te **storten** in een rampzalig en eeuwig bedrog, voor mij en u als wij sterven! Och, zouden ik en gij dan moeten uitroepen, dit is tegen mijne verwachting! nu sta ik voor God, voor engelen, voor

duivelen en voor **mijzelf**en beschaamd; mijne lampen gaan uit, en mijn valsch licht, dat ik had, daar word ik uitgesloten in een eeuwige duisternis, en daar is geen **herdoen** aan. Korach, Dathan en Abiram, die stelden het op een schreeuwen, toen zij aan het zinken waren, Num. XVI: 34. Zoo naar zal het zijn, als dat was van den overste der bakkeren, en van **Haman**; hoe stonden ze en keken, dat het **zoo** tegen hun gedachten uitviel! En de eerste wereld, en de Sodomieten, denkt eens hoe ze hebben staan kijken! En hoe zouden wij staan kijken, als we zonder onderzoek tegen onze verwachting in de **hel** zouden vallen? Hoe zullen wij dan schreeuwen: verraad, verraad, bedrog, bedrog!

7. Moeten wij ons onderzoeken, opdat wij God zouden kunnen danken voor de genade die Hij ons geeft. Dat is zoo groot, dat het naar waardij niet en kan geschat worden. Lieve Heere, wat is leven en goed er bij? Niet met allen. Co!. 1: 12, Dankende den Vader, die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben aan de erve der heiligen in het licht. Ik kan het niet vergeten, zei Paulus, of ik moet mijn hart in dankzegging eens uitlaten; het stuk is het waard, dat ik er om op mijne knieën val, en het over geheel de wereld eens uitschreeuw.

8. Zo0 gij **uzelven** niet onderzoekt, gij kunt niet getroost leven; die zich onderzoekt, wat heeft hij dikwijls een sterke vertroosting? Wij zijn nog niet dood, wij weten niet wat ons nog al overkomen zal, ik en gij, ais wij ons onderzocht en genade **gevonden** hebben, laat het dan gaan zoo het gaat, en komen dat komen wil, 2 Cor. XII: 9. Paulus, zei God, Mijne genade is u genoeg; de man was ook tevreden. 1 Cor. XV: 10, door de genade **Gods**, zegt hij, ben ik dat ik ben. Tegen Mozes zei God, Exod. XXXIII: 12, Gij hebt genade in Mijne oogen gevonden; nu ben ik tevreden, zegt hij.

9. Wij moeten ons onderzoeken, omdat als men vindt, dat men het mag genieten en dat God ons harte verruimt, dan dient men Hem **zoo** gaarne; zoo een heeft niets tegen den dienst van God, hij is **zoo** gesterkt. Dan is 't, nu wil ik **loopen** den weg van Uwe geboden, niet gaan, maar **loopen**, Ps. CXIX: 32, Ik ben **zoo** blijde en **zoo** vroolijk in den Heere, Jes. LXI: 10. Mijn ziele, wees standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig in het werk des Heeren, als die weet dat uwen arbeid niet ijdel en is in den Heere, 1 Cor. XV: 58.

10. En dan ten laatste, **laat** ons **onszelf**en onderzoeken, want gij bedroeft den Geest, als ge het niet en doet; gij bedroeft Hem, als gij niet eens overzien wilt, of Hij **u** een Geest der genade is.

Wel, zegt God de Heilige Geest, ben Ik en Mijn werk het niet waard, dat gij er eens naar omzien **zoudt**?

Dat zijn onze tien -gronden, op **dewelke** gij en ik moeten zeggen, Amen! ik moet en ik wil mij onderzoeken.

II. Nu hadden wij ons tweede stuk te bezien, namelijk de **teeken**en, rechte, klare en levendige, van den genadestaat; en welke zijn die? Wilt ge ze eens klaar **hooren** en weten? Let er dan eens op.

1. Hoe zijt gij of ik uit den staat der **nature** in den **genadestaat** overgekomen; wanneer, waar, en op wat wijze is het geschied? Gij waart een wilde boom, gij moest **verent** worden, gij moest verplant worden; gij hadt een hard harte, dat moest vleesch worden, gij **waart** een doornboom, en gij moest een denneboom worden ; gij waart dood, en gij moest levendig worden ; hebt ge dat ooit ondervonden? Kan dat wel geschieden zonder dat men kan zeggen, toen, daar, **zoo** geschiedde het? Kan het wel in het natuurlijke geschieden, dat een **doode** Lazarus levendig wordt, en uit het graf komt, zonder dat hij zou kunnen zeggen, toen, daar, en **zoo** geschiedde het? Kan een blindgeborene wel zijn **oogen** krijgen, zonder dat hij zou kunnen zeggen, **zoo** kwam het mij over? Geliefden, kan iemand uit de **nature** in de genade komen, zonder dat hij zou kunnen Zeggen, toen, daar, **zoo** geschiedde het? Wij moeten malkanderen niet **ophouden**. Ik weet wel, als wij dat zeggen, dan slaan wij tweederlei slag van menschen in den grond. Ach ! zegt de eene, ik en weet het niet; **zoo** ik het zou moeten zeggen, **zoo** is het mij van der jeugd geschied; en gij zegt, gij moet het weten hoe, wanneer en waar. Een tweede slag zegt ook, ik en weet het niet; en dat zijn **zulken**, die heel burgerlijk zijn opgevoed, en stichtelijk geleefd hebben en van een heel zacht humeur zijn, **en zoo** stilletjes tot **bekeering** gekomen zijn, en die niet veel strijd noch blijdschap ondervonden hebben. Dan is er een slag, die zullen er niet tegen hebben, omdat het geschied is als ze tot jaren van onderscheid gekomen zijn, in hun **jongeling**-schap of mannelijke jaren; die kunnen zeggen, toen, daar, **zoo** is het geschied, en op **zulken** tijd. Nu willen wij die niet behandelen, die van der jeugd bekeerd zijn, of een zacht humeur en goede opvoeding gehad hebben, en zonder veel strijd of blijdschap tot bekeering gekomen zijn ; maar dat hopen we ook te doen op een anderen tijd. Die van der jeugd bekeerd zijn, hopen we hun zwaarigheid omstandig op te heffen ; en dan die van een zacht humeur zijn en een goede opvoeding, die willen we ook voor 't hoofd niet **stooten**, maar dat zullen we al mede zeggen hoe het met die staat; en dan zullen we een derde slag ook eens **behan-**

delen, die tot jaren van onderscheid gekomen zijnde, dan bekeerd zijn, die zoo kunnen zeggen, toen en zoo wierd ik **bewrocht**, onder dat middel of onder die predikatie. Dat was het eerste **teeken** dat wij u geven : hoe zijt gij uit den staat der **nature** gekomen? Of ge al zegt, ik en weet het niet, en ik en kan het niet weten, dat is geen waar; gij moet er bescheid van geven, of het van uw jeugd geschied is, of in uw jongelingschap, of in uw mannelijke jaren. Weest maar niet **confuis** in uw gedachten, waar is het touw eerst aangespannen ? waar was 't als God eerst uw voet vast ging zetten ?

2. Zult gij vinden als een **teeken** dit: de genade zit hen altijd in het hoofd en zweeft, die is hun altijd **even** dierbaar, tot op hun doodbed toe ; genade, zeggen ze, moet er in het begin, in het midden, in het einde zijn ; daarom buigen ze hun knieën, en ze zullen geen een gebed doen, daar dat woord niet meer als eens inkomt. Job IX: 15, Mijnen Richter zal ik om genade bidden. Ps. LI: 3, Zijt mij genadig, o God, naar Uwe **goedertierenheid**. 2 Cur. XIII: 13, De genade zij met u allen, Amen. Daar en is niets zoo kostelijk, wou hij zeggen, als genade, ik en zal geen pen op het papier zetten of dat zal mijn **teeken** zijn: de genade zij met u, genade zij' met de broederen.

3. 'Een **teeken**, dat altijd doorgaat, is, dat God de Heere **zoo** een schepseltje aan hemzelve bekend maakt, Jer. XXXI: 19. Heere, als wij in den natuurstaat leefden, waren we als domme beesten: zoo wakker en komt de genade niet, of God maakt hen aan **hunzelve** bekend, Luc. XV: 7. Hij kwam tot hemzelve. God doet zoo een zien zijn ellende, zijn schuld, zijn smet, zijn onmacht ten goede ; de heerschappij van de zonde, de kracht van zijn verdorvenheid. Ach Heere, zeggen ze, ik ben **zoo** verloren, ik weet geen raad, ik ben ten einde raad. De goddeioozen krijgen ook wel eenige ontdekkingen, waarbij ze zien hun schuld, hun smet; maar ze zijn er **zoo** radeloos niet over. Wel, de heerschappij der zonde en is ook **zoo** groot niet; bezien ze hun onmacht, wel ze zijn **zoo** onmachtig niet, en ze voeden een heimelijke gedachte dat ze zich wel eens beteren zullen, en spreken ze van hun onmacht, 't is maar om hun luiheid te verschoonen: ik en kan mij toch niet bekeeren, zeggen ze, en **zoo** verschoonen ze hun luiheid en nalatigheid.

4. Een ander **teeken**, dat altijd doorgaat, zijn innige, krachtige, geestelijke overtuigingen, die God de Heilige Geest in hun harte werkt, De zondaar heeft ook wel overtuigingen, en altemets wel geestelijke; maar ze deugen niet, Zij hebben er wel zulke, dat ze

al meer wind maken als **zulken**, daar het in waarheid is; daar gaat het **zoo** zoet, **zoo** aangenaam, ze blijven, ze vermeerderen, ze groeien, ze breken door, ze komen tot geloof en heiligmaking, tot liefde voor God en Zijne zake. Joh. XVI:8, de Geest gekomen zijnde, zou ze overtuigen van zonde, van gerechtigheid en van oordeel. Laten wij het al maar optellen; gij zult dan wel weten wat ge er op zeggen zult.

5. Daar komt zulk een waar berouw bij al de ontdekkingen over al hun misdaden en zonden. De goddelooze heeft ook wel eens berouw; maar daar is zeer veel verschil in; bekijkt eens het berouw in Petrus, en bekijkt het eens in Judas, en ziet het verschil.

6. Is er ook de gulhartige en gewillige belijdenis van zonden; daar ze voorhenen **zoo** voor gestreden hadden, dat zij ze niet bedreven hadden, daar vallen ze nu in; al had het al wat grof gegaan, al was het een notabel kwaad geweest, al wisten ze dat het bij den wereldlijken rechter strafbaar zou wezen, **zoo** hij het wist, voor God komt het er altemaal uit, Ps. XXXII, Dan. IX, Neh. IX. Daar komt een periode in hun leven, die de belijdenis heet; ze weten dat er staat, 1 Joh. I:9, als ze voor God de zonden belijden, dat Hij dan getrouw en rechtvaardig is dat Hij dan dezelve vergeeft, en zouden **ze** het dan voor God niet willen zeggen?

7. Nog een **teeken** is er, dat altijd doorgaat, daar komt zulk een heilige schaamte. Van de heilige schaamte, daar hoort men niet veel van prediken; maar overal, waar ze **zichzelf**n bezien, moeten ze voor God zich schamen; bezien ze zich in hun natuurstaat nog zijnde, wat ze daar al bedreven hebben; bezien ze zich, nadat ze overtuigd zijn geworden en nadat ze dikwijls al verzekerd zijn; ach Heere, moeten ze zeggen, ik ben **zoo** beschaamd, ik durf mijn **oogen** en aangezicht niet tot U opheffen, Ezra IX:6.

8. Dan komt er nog dit teekentje bij: **nu**, zeggen ze, heb ik geen geld, nu ben ik **zoo** arm, ik heb niet met al, ik ben **zoo** arm en **zoo** naakt voor God, nu moet ik **koopen** zonder geld; wilt Ge niet om niet een God van mij worden, Heere, zeggen ze? Ja zegt God, nu zijt ge Mij **zoo** aangenaam.

9. Ach Heere Jezus, zeggen ze, nu zijt Gij mij een groot Persoon, Gij zijt mij **zoo** dierbaar en **zoo** kostelijk, ik moet U hebben, het kost wat het kost; Heere, zeggen ze, geef mij den **Heere** Jezus of ik ben dood, geef mij dien Heiland of ik ben dood. O dat is die honger en dorst, de begeerte, die ze tot den Heere Jezus hebben, ze kan geen uitstel dragen.

10. Dan is er die innige liefde tot het Woord. Wat heeft dat Woord, zeggen ze, mij goed gedaan! Wat heeft God dat Woord

gebruikt aan mij! Ze kussen het, ze omhelzen het, ze zijn omtrent dat boek gelijk David was in den **119den** Psalm, hoe lief hebbe ik Uwe **wet**, vers 97.

11. Nog een teekentje, dat ze zeggen, ik kan in de zonde niet leven; daar moet en zal een heilig leven zijn, het koste wat het wil, veracht of geacht, bespot of niet, inwendig of uitwendig bespot en verdrukt of niet. Dat alles is niet gedwongen, maar ze zeggen met Paulus, hebt een afkeer van het kwade, maar hangt het goede aan. Wordt van het kwade niet overwonnen, maar overwint het kwade door het goede, Rom. **XII: 9, 21**,

12. Nog een teekentje: daar komt een geestelijke en zoete groei. O, gij zegt, ik word **zoo** gedrukt; wij zeggen, gedrukt of niet, daar moet evenwel een groei wezen; ze is er, en ze moet er zijn. Ps. **XCII: 14**, Die in het huis des **Heeren** geplant zijn, dien zal gegeven worden te groeien. En Mal. **IV: 2**, Zij zullen toenemen als mestkalveren.

13. Eindelijk, ons laatste **teeken** is de Geest des gebeds; die moet er ook wezen: over het huis Davids, **ende** over de **inwoonders** van Jeruzalem, zal Ik uitstorten den Geest der genade, **ende** der gebeden, **Zach. XII: 10**.

Ziet, dat zijn **zooeenige** teekenen, die klaar zijn ; daar zullen wel vele zwarigheden tegen zijn, maar als het God belieft ons nog te laten leven, **zoo** zullen we die zwarigheden ook al oplossen. Gij zult zeggen, nu ben ik er nog niet uit; of gij dat al zegt, en al die **kentee**kens van den genadestaat optelt, och 't is mij nog **zoo** donker; ik kan ze kwalijk alle onthouden; wat zou ik bezitten, en daar kan zulken bedrog in elk **teeken** zijn. Wij zeggen, **zoo** 't God belieft ons het leven nog te geven, dan zullen we al die stukken elk apart afhandelen, en u **zoo** zoeken tot klaarheid en vastigheid te brengen. Als wij dat **geheele** beloop naar het Woord zullen hebben afgehandeld, en dat gij zult moeten zeggen, ik kan mijn staat nu vasthouden, en 't is **zoo** weldadig, . maar ik ga **zoo** achteruit; en een ander, ik heb **zoo** weinig bevinding, en **dier**gelijke ; als 't God belieft, **zoo** zullen we die zwarigheid ook al zoeken weg te nemen.

111. Nu roep ik mij en u van 's **Heeren wege** ter toets voor den Heere; en dat is **ons** derde stuk. Verbeeldt u dat de Heere door het midden van- u henen gaat en vraagt: hebt ge lust om het te weten of niet? bezit gij de bewijzen of niet? en dat Hij zegt, Ik vrage u, wilt ge daarop **wel** eens **alleen** gaan, en Mij **aanloopen** en worstelen voor Mij, en **zoo** **toon**en dat het u ernst en om de zake te doen is? wilt ge wel eens getrouw met **uzelven** handelen,

en eens zien of gij uwe hand op geen ledige plaats slaat, en of ge dat binnenwerk in uw harte vindt? Wilt ge Mij, den Alwetende, u wel eens voorstellen? wilt ge wel eens toelaten, dat Ik door uwe consciëntie en door Mijn Geest tot u spreke? En als Ik dat doe, wilt ge dan wel teeder en scrupuleus wezen, om u niet meer toe te **eigenen** als gij bezit? En wilt gij wel beschroomd wezen om die **grootte gifte**, die Ik u gegeven hebbe, niet te verkleinen? Verbeeldt u dat God zegt: o Ik mag 't wel lijden dat gij verzekerd **zijt**, ik heb er niet tegen; Ik wil u uwe gronden niet ont-nemen; Ik wil het zwakke liever sterken en fondeeren en bevestigen; maar ik zou ook gaarne de geveinsden ontdekken, opdat ze met geen leugen in hun rechterhand verloren zouden gaan. Verbeeldt u, dat God daar neffens u is, en bij u alleen, en dat Hij tot u zegt: het en is niet genoeg, dat gij zegt, **zoo stem ik** het toe, **zoo** moet het zijn; maar vinde Ik ze of niet? Verbeeldt u dat God zegt: Ik waarschuwe u, weest niet lichtvaardig, om ze **u** toe te **eigenen**; maar **zoo** gij ze bezit, weest ook niet te traag om te gelooven; en Ik waarschuwe u, **zoo** gij de teekens in u vindt, en dat wel meer als een of altcmaal, stelt ze doch niet tot uwe zaligmakers of middelaars. Zoekt gij **zoo** te handelen, verbeeldt u dan dat God zegt: spreekt, is het **zoo** met u? Bezit gij ze, zegt ja, maar bezit gij ze niet, zegt neen; doet het gulhartig, verbloemt het niet, zegt het, **zoo** is het met mij.

IV. Zoo nu uw of mijn harte moet zeggen, ja ik bezit de **ken-teekens**, dan is ons vierde stuk: al hadden we dan geen **verzekeringe** door Gods Geest, hoe verre -mogen wij op dat zeggen van ons harte staat maken? Vindt gij de **teekenen** van genade, hebt gij ze levendig in u gevonden, en mist gij de gevoelige verzekering, en vraagt gij, hoe verre gij dan op dat zeggen van uw hart moogt staat maken, dal anderszins **zoo** bedriegelijk is? Weet ge hoe verre, Christenen? **Zoo** verre:

1. Als gij hartelijk durft zeggen, met een diepen indruk en besef, God weet het, daar en daar heb ik dat en dat ondervonden; gelijk als Jozua, **zoo** eens **zeide**: de God der goden, de Heere, de God der goden, de Heere die weet het, en gansch Israël zelfs zal het ook weten, Jos. XXII : 22. En als gij durft zeggen gelijk als Petrus, niet alleen in dat teekentje van liefde, maar **zoo** in het eene en in het andere, Gij weet alle dingen, Heere, Gij weet of het **zoo** niet in mij is, of ik doe niet veranderd en ben, en of ik geen geestelijke goede overtuigingen gekregen heb, of Jezus mij niet dierbaar is geworden; en ze gaan **zoo** door al de teekens heen. En als gij met een Paulus God tot een getuige kunt roepen,

Rom. IX: 1, Ik zegge de waarheid in Christus, ik en liege niet, mijne consciëntie mij mede getuigenisse gevende door den Heiligen Geest. En **2 Cor. XI:** 11, God weet het, tot Hem neem ik mijne toevlucht, laat het **zoo** donker en **zoo** bedisputeerd wezen als het wil.

2. Heere, **zoo** ik ergens in te ontdekken ben, doet het: **zoo** ik ergens een feil in heb, ontdek het mij ; Gij zijt mijn getuige, dat het mij in waarheid om U te doen is, en om waarheid in mijn binnenste. Dat is **Ps. XXVI:** 2, Proeft mij Heere, ende verzoekt mij ; toetst mijne nieren, **ende** mijn harte. En **Ps. CXXXIX:** 23, 24, Doorgrond mij, o God, **ende** ken mijn harte; beproef mij, **ende** ken mijne gedachten. **Ende** zie of bij mij een schadelijke weg zij, **ende** leid mij op den eeuwigen weg.

3. Als gij, zulke dingen tut God gesproken hebbende, dan ook naar de vromen gaat en zegt: slaat mij, schudt mij, v a t o p alle wijzen die gij kunt, onderzoekt mij, waarschuwt mij, bestraft mij :

Ps. C X L I : 5 ; l a t de rechtvaardigen al met mij **doen** w i l l e n , s l a a t e n **zoo** g i j h e t n o o d i g o o r d e e l t , i k z a l h r e k e n e n ; dan moogt ge er wel staat op maken, als gij met de vromen sprekende, zegt, **zoo** lief als ik u trouw, mag ik er wel' op afgaan?

4 . A l s g i j d a n n o g z e g t : a c h ! i k v i n d z u l d a t e r m i j n h a r t e v a n w e g d r u i p t v a n t r e u r i g h e i d ; m i j n b o r s t i s e r o v e r v o l z u c h t i n g e n , o o g e n z i y o l m o n d v o l k l a c h t e n , w a t o n t b r e e k t m i j n o g a l ? I k z o o k l e i n n i e t g e l h e t b e h o o r d e ; i k k o m e m e t z u l k e e n r o n d e b e l i j d e n i s n i e t ; g a i k e e n s o p p l a a t s e n , d i e n i e t v e i l i g z i j n , o w a n n e e r b e n i k d a a r z o o g e v o e l i g o v e r , z o o z u c h t e n d e o m v e r b e t e r d t e w o r d e n ! i k b e n d i k w i j l s m e t h e t k l e i n t j e d a t G i j m i j g e e f t , n i e t t e v r e d e n . O ! z e i P a u l u s , d a t l i c h a a m d e r z o n d e , h o e w e e g t m i j d a t ! A c h ! h o e g a i k e r o n d e r g e b o g e n ! R o m . V I I .

5. Nog eens, als ons hart zulk een vijand is van flatterijen ; als er iemand is die ons te veel prijst, dat men het niet dragen kan; men zou er hun gezelschap om mijden; en als men **zoo** zegt, ik wil niet gepleisterd worden met **looze** kalk; dat is mij een pest; weg met flatterijen en opzetten; ik heb **zulken** groot hart, dat meteen weg zou zijn; als gij dat wilt doen, dan wil ik u liever mijden.

6. Als gij al de hoeken van uw hart doorzocht hebt, en gij kunt in zulke innige oprechtigheid zeggen, ik en weet het niet, en ik en wil het niet weten **zoo** het **zoo** is, ik en zie niet dat er **eenig** bedrog of geveinsdheid in mij is. Is het **zoo** met u, gaat op dat getuigenis van **uw** hart af.

Geliefden, zoo hebben wij dit uurtje weer doorgebracht. Wij dienden nu van dit al wat werk te maken. En hebt ge het niet gedaan, en wilt ge het niet doen; ik kan het niet helpen, en dan behoeft gij ook niet te klagen. Ik heb u getoond, dat wij ons elk omzichtig moeten onderzoeken, welke waren de levende en klare kenteekens: hoe God mij en u roept en vraagt, wat zegt ge er van? En eindelijk, zoo uw hart ja mocht zeggen: of men wat staat zou mogen maken op ons hart, en hoe verre, al is het dat men mist het getuigenis van Gods Geest. Zoo hebben wij u de zake opengelegd; en als 't God belieft, in het toekomende het volgende stuk. Ik hope, dat de Heere dit zegenen zal aan ons en aan **ulieden**, om Zijns Zoons wille, Amen.

TWINTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Alwaar deze zeven stukken verhandeld worden :

- I. Of iemand weten moet den tijd, plaats en wijze van zijn verandering ?
- II. Dat iemand die goddeloos leeft, en nog bekeerd zal worden, wat vooruit heeft boven een verworpene, al was hij nog **zoo burgerl**ijk.
- III. Of iemand, die waarlijk in der tijd veranderd is, het weten kan?
- IV. Of het niet uitermate moeilijk is te weten, en waarom ?
- V. Dat God den allergoddelooste wel allerzachtst handelt, en waarom ?
- VI. Eenige teekenen, waarop iemand onfeilbaar kan besluiten, dat hij veranderd is.
- VII. Hoe **zoo** een ziele zich gedragen moet.

Wij lezen, Ezech. XXXVII : 1-14, dat God den Profeet bij de valleie van dorre doodsbeenderen leidt, en daar zijnde, spreekt Hij hem eens aan, en Hij zegt: wat dunkt u van die **beenen**, zullen ze levendig worden? De Profeet antwoordt eenvoudig en openhartig, ik en weet het niet Heere, en dat is ook buiten mijne kennis en buiten mijne macht; maar Gij weet het, het en is buiten Uwe kennisse noch buiten Uwe macht niet. God spreekt hem nog eens aan, en Hij zegt, man, wilt ge uw plicht wel eens doen? Wat, Heere, zegt hij ? Wel predikt er eens

tegen, weest Mijn mond eens. Hij deed het op Zijn woord, hoe dor en dood dat ze daar lagen, en hij zag op den uitslag; daar gaat de Profeet en hij spreekt de dorre doodsbeenderen eens aan, en hij zegt, dorre doodsbeenderen, wilt gij Gods Woord eens hooren? En als hij dat gedaan hadde, 't was of hij zeggen wou, Heere, daar is de plicht gedaan. Doe zei God, bidt nu tot den Geest, dat Hij bij de bediening komt. Hij doet zoo; och God, Heilige Geest, zegt hij, woudt ge in deze dorre doodsbeenderen komen, opdat ze leven mochten! En wat gebeurt er? Daar komt een beroering en eene beweging onder die dorre doodsbeenderen, het eene been loopt naar het andere, en zij krijgen een lichaam, en ze staan op hunne voeten, en daar was een geest des levens in, en het was een gansch zeer groot heir. En toen waren ze als degenen, die droomden, als dat gebeurde; evenals Petrus, toen hij van den Engel uit het gevangenhuis geleid wierd, hij wist zelf niet wat er gebeurde, Hand. XII : 9.

Gij zult zeggen, waarop ziet het? Allernaast op de verlossing van de kinderen Israëls uit de Babylonische gevangenis; ze hadden het al opgegeven, en toen waren ze als die droomden. 't Is ook een prent van hetgeen in den laatsten dag van de wereld zal gebeuren; als de opstanding van de rechtvaardigen en onrechtvaardigen daar zal wezen, als elk uit zijn graf zal komen, als de graven zullen opengaan, dan zal elk been tot zijn been komen en het zal één lichaam worden. Dan wil er God ook mede toonen, dat het zoo is in de geestelijke opwekking en verandering van den dooden, armen zondaar; daar is 't, ontwaakt gij die slaapt, staat op uit de dooden, en Christus zal over u lichten, Eph. V : 14. Hoe menigmaal denkt men, zal die doode man, die doode vrouw, dat doode kind, die doode

Z o o n , h o e

doodevel gezegd, zou die

doode Ismaël

e e n

doodendeze

doodenomst aan God. Hij predikt er tegen, al zijn het

Woord; en wat heeft het wel voor een uitslag? e alle-
booste l e v e n d i g ; w b o o s t e e a r t e m e t s

stad, in een huis, in een geslacht, zij krijgen den pijn door hun harte, ze vallen neer voor God; daar men altemets van moet zeggen, als Ananias van Paulus, Hand. IX: 13, I k h e b u i t v
gehoord van dezen man, dat hij de gemeente vervolgt, en hoeveel

kwaad hij Uwe heiligen gedaan heeft, Ja, hij mag dan wezen wie hij wil, een leeuw wordt dan een lam, en dan mag hij op den naam van den Heere Jezus hopen.

Het zijn dikwijls zulke gekrookte rietjes, dat ze ondersteund moeten worden. Dat wil de Heere wel hebben, en Hij doet het ook. Gij gaat zoo dubbende daar heen, zegt God, en Hij neemt zoo het een of het ander stuk om ze op te helpen, gelijk dit: 't gekrookte riet en zal Hij niet verbreken, maar versterken, **ende** het rookende lemmetje en zal Hij niet uitblusschen, maar aanblazen. Daar hebben wij **zoo eenigen** tijd mede bezig geweest met de gemeente. 't Is **zoo** goed, als men oud wordt en gaat sterven, dat men dan eens op gaat halen, wat men ondervonden heeft van den eersten af aan. Wij hebben tegenwoordig zulke dingen onder **Gods** zegen te doen, en een groot en kommerlijk stuk in onze religie te beschouwen, dat niemand mag hopen op den Name van den Heere Jezus, of hij moet uit de **nature** in den genadestaat gebracht zijn. En het gekrookte rietje zegt, ik ben nog uit de **nature** in den genadestaat niet overgegaan, mijn hart druipt weg van treurigheid, en ik mag niet hopen. In de voorgaande predikatie gaven wij echte en levendige **teekenen**, en wij riepen u ter toetse, en wij toonden u hoe noodzakelijk de toets was, en, al waart gij niet verzekerd, hoe ver dat gij op uw hart staat mocht maken.

Onder de teekenen, die wij gaven, was dat het eerste: dat iemand moet weten, hoe hij uit den natuurstaat in den genadestaat gekomen was; want de boom moet **verent** worden, en een **moorman** en kan zijn huid niet veranderen. Derhalve zijn we tot het eerste stuk gekomen: hoe **zijt** ge uit den natuur- in den genadestaat gekomen? Om u dat wel te doen zien, zullen we een wezenlijk stuk zes of zeven daar neer leggen.

I. Het eerste zal een vrage zijn: of iemand weten moet den tijd, de plaats en wijze van zijn veranderinge?

II. Of
goddelloozerevende, ja dikwijls

zoo:

III. Of het mogelijk is de verandering van zijn hart te weten?

IV. Of het evenwel niet uitermate moeielijk is, en waarom?

V. Of God niet wel de allergoddelooste allerzachtst handelt, en waarom?

VI. Zullen we eenige **teekenen** geven, waaruit men onfeilbaar kan besluiten dat men veranderd is.